

NACRT

**STRATEGIJA RAZVOJA
LJUDSKIH POTENCIJALA
VIROVITIČKO PODRAVSKE ŽUPANIJE
2011-2013**

Travanj 2011.

SADRŽAJ:

1. Uvod	4
2. Sažetak	5
3. Socio ekonomska analiza na području Virovitičko podravske županije	6
3.1. Opća gospodarska situacija u Virovitičko podravskoj županiji	6
3.2. Demografski trendovi	7
3.3. Zaposlenost i nezaposlenost na nacionalnoj i županijskoj razini	8
3.4. Obrazovanje	10
3.5. Karakteristike radne snage	12
3.6. Potrebe lokalnih poslodavaca	12
3.7. Potrebe i karakteristike osjetljivih skupina na tržištu rada	13
3.8. Rodna ravnopravnost	14
3.9. Glavni trendovi na tržištu rada	15
4. Swot analiza	16
4.1. Swot analiza – zapošljavanje	16
4.2. Swot analiza – socijalna inkluzija	17
4.3. Swot analiza – obrazovanje	18
4.4. Swot analiza – civilno društvo	19
5. Vizija i strateški ciljevi	20
6. Prioriteti i mjere	21
6.1. Opis prioriteta i mjera	21
6.2. Razrada mjera	25
7. Financijski okvir implementacije SRLJP	41
8. Institucionalni okvir implementacije SRLJP	42
8.1. Institucionalni okvir provedbenog tijela;	42

8.2. Institucionalni okvir; usklađivanje s regionalnim, nacionalnim i europskim okvirima	44
9. Nadzor i vrednovanje	47
9.1. Logički okvir za vrednovanje	47
9.2. Strategija razvoja ljudskih potencijala Virovitičko podravske županije u budućnosti	47
10. Prilozi; prilog 1; Statistički pokazatelji	48

1. UVOD

Socio ekonomski razvoj u 21. stoljeću i modaliteti kako ga ostvarivati postaju ovisni o aktivnom uključivanju građana u razvojne procese. Odgovornost za razvoj, kako cjelokupnog gospodarstva tako i društvene zajednice, nameće se kao imperativ u institucijama od nacionalne do lokalne razine. Svaka od navedenih u tome ima određenu ulogu i treba preuzeti odgovornost za vlastito postupanje ili nepostupanje.

Nedvojbeno je da su nejednakosti unutar Republike Hrvatske maksimalno izražene, kako među društvenim skupinama tako i u ekonomskom razvoju zemlje. Otegotnu okolnost u tom kontekstu svakako čini i proces pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, koji zahtijeva otklanjanje uzroka razvojnih poteškoća, te ujednačen razvoj na razini regija temeljen na principima održivosti.

Jedan od ključnih čimbenika održivog socio ekonomskog razvoja čine ljudski resursi bez kojih nije niti moguće ostvariti gospodarski i društveni razvoj Virovitičko podravske županije. Stoga, regionalno i lokalno gospodarstvo mora promptno reagirati na prijetnje i prilike za zapošljavanje koje se javljaju kao posljedica gospodarskih, društvenih i tehnoloških promjena. Svi dionici na regionalnom tržištu uvelike mogu na različite načine doprinijeti razvoju ljudskih potencijala i zapošljavanju, no učinak napora biti će multipliciran ukoliko se partnerstvom pristupi rješavanju problema nezaposlenosti, zapošljavanja i razvoja ljudskih potencijala.

Pomoć koju će ubuduće Hrvatskoj pružati ESF (**European Social Fond**) na području razvoja ljudskih potencijala, osigurati će ulaganje u ljudski kapital, osuvremenjivanje sustava obrazovanja i osposobljavanja, povećani pristup zapošljavanju i poboljšanje socijalne uključenosti ranjivih skupina. Potreba da se osigura ljudski potencijal koji je obrazovan i konkurentan na europskom tržištu rada proizlazi iz shvaćanja da konkurentne prednosti koje određuju trenutno stanje gospodarstva Virovitičko-podravske županije ne mogu osigurati dugotrajno održiv razvoj uslijed rastućih izazova globalizacije i stalnog uvođenja novih tehnologija. Samo fleksibilna, visoko kvalificirana radna snaga može odgovoriti na stalne promjene na tržištu rada.

2. SAŽETAK

Strategija razvoja ljudskih potencijala Virovitičko-podravske županije je dokument u kojem je naznačena razvojna strategija, način i sredstva koja se smatraju adekvatnima za dostizanje ciljeva njenog razvoja i ostvarenje njene vizije u 2014. godini. Navedeno je definirano na temelju analize gospodarskog i društvenog stanja Županije, a njeno ostvarenje vidi se u realizaciji brojnih mjera iz kojih trebaju proizaći projekti kojim će se znatno poboljšati gospodarska situacija na području Županije, kao i uvjeti življenja u njoj.

Strategija razvoja ljudskih potencijala izrađena je u svrhu potpore zapošljavanju i razvoju ljudskih potencijala u Virovitičko-podravskoj županiji. Strategija obuhvaća razdoblje od četiri godine; od 2011. do 2014. godine, te je osmišljena da bi Virovitičko-podravskoj županiji dodala vrijednost u smislu postizanja boljih mogućnosti zapošljavanja, veće kvalitete zaposlenja, te otvaranja novih radnih mjesta.

Prioriteti Strategije razvoja ljudskih potencijala usredotočuju se na ključna područja razvoja ljudskih potencijala u Županiji, razrađena i prepoznata kroz izradu socio-ekonomske analize na području Županije, analize tržišta rada, te analize postojećih dokumenata o trenutnoj i budućoj situaciji u području razvoja ljudskih potencijala. Brojne aktivnosti u Strategiji razvoja ljudskih potencijala usmjerene su na poboljšanje zapošljivosti, te znanja i vještina osoba u nepovoljnom položaju na tržištu rada.

Također, Strategijom su obuhvaćene i aktivnosti razvijanja osnovnih i profesionalnih vještina mladih, nezaposlenih osoba i neaktivnih osoba. Kroz te aktivnosti će se dodatno poticati razvoj poduzetništva, te promicati cjeloživotno učenje a posebno inicijative aktivnog tržišta rada. Prioriteti opisani u Strategiji razvoj ljudskih potencijala temelje se na swot analizi tržišta rada Virovitičko-podravske županije.

Strategiju razvoja ljudskih potencijala izradilo je Lokalno partnerstvo za zapošljavanje koje je posebno osnovano s tim ciljem i čiji članovi predstavljaju javne ustanove, nevladine organizacije i poslodavce, tj. privatni sektor. Zastupljenost članova iz sva tri sektora omogućilo je izradu kvalitetne Strategije razvoja ljudskih potencijala koja odražava potrebe prepoznate na području Županije.

Gospodarstvo jest temelj našeg napretka, a strategija jasno naznačuje njegovu vrijednost kao i nužnost povezivanja gospodarstva sa ostalim segmentima, prije svega obrazovanjem. Kako ostvariti punu zaposlenost, unaprijediti kvalitetu i produktivnost rada, kako biti prilagodljiv i mobilan na tržištu, samo su neka od pitanja na koja Strategija razvoja ljudskih potencijala daje odgovor.

Strategijom za razvoj ljudskih potencijala, Virovitičko-podravska županija posvećuje se unapređenju znanja i vještina radne snage i poduzetnika, osuvremenjivanju i prilagođavanju sustava obrazovanja i osposobljavanja potrebama gospodarstva i tržišta rada kao i razvijanju uključivog tržišta rada. Izazov koji slijedi je osigurati implementaciju Strategije, te istovremeno nastaviti s provedbom Županijske razvojne strategije.

Provedba Strategije razvoja ljudskih potencijala treba voditi ka postizanju vizije razvoja ljudskih potencijala. Stoga je od iznimnog značaja da se ovaj dokument kontinuirano nadzire i vrednuje kako bi se mogao mijenjati u skladu sa socio-ekonomskim mijenama koje će se događati u razdoblju do 2014. godine.

3. SOCIO EKONOMSKA ANALIZA VIROVITIČKO- PODRAVSKE ŽUPANIJE

3.1. Opća gospodarska situacija u Virovitičko-podravskoj županiji

Virovitičko-podravska županija nalazi se na kontinentalnom dijelu Republike Hrvatske, na dodiru Središnje i Istočne Hrvatske, te je rijekom Dravom povezana sa Republikom Mađarskom. Veliko prometno značenje može se uočiti s obzirom na dva važna prometna koridora, onaj transverzalni (primarni, kao najpogodnija veza srednjeg Podunavlja i srednjeg Jadrana), te drugi longitudinalni (sekundarni, koji slijedi tok rijeke Drave, spajajući Republiku Hrvatsku sa njenim istočnim i zapadnim susjedima). Prostire se na 2.021 km² što čini 3,58% državnog teritorija. Iako još nije u potpunosti infrastrukturno povezana, prometni koridori koji prolaze kroz Virovitičko-podravsku županiju pružaju velike mogućnosti u razvoju razmjene dobara, usluga i fluktuacije radne snage sa susjednim državama.

Osnove modernog gospodarskog razvoja Virovitičko-podravske županije čine poljoprivreda i industrija. Prirodne ljepote Županije predispozicija su razvoja turizma: seoskog, lovnog i ribolovnog. Gospodarska struktura Virovitičko-podravske županije odraz je njenih prirodnih resursa, ali i ljudi koji na ovome području žive, rade i daju županiji prepoznatljiv izgled u odnosu na ostale županije. Industrijski kapaciteti smješteni su uglavnom u gradovima Virovitica, Slatina i Orahovica, te u središnjim općinskim naseljima. Prerađivački kapaciteti nastali su na lokalnim resursima, a neki spadaju među najveće u Hrvatskoj.

Županija ima prirodne resurse, a geoprometni položaj omogućuje razvitak turizma. To se odnosi na brojno kulturno povijesno naslijeđe, lovna područja s bogatim fondom divljači, rijeku Dravu, ribnjake i akumulacije za ribolov i rekreacijski turizam, šumska planinska područja i izletišta, te Park prirode Papuk pogodna za razvitak izletničkog turizma, te ruralne prostore privlačne za seoski turizam.

Obrtništvo na području županije je tradicionalno i trenutno iznosi 4000 radnika zaposlenih u tom sektoru.

Poljoprivredna djelatnost je značajna karakteristika Virovitičko-podravske županije zbog povoljne klime i nizinsko brežuljkastog prostora što omogućuje visoke urode žitarica, industrijskog (šećerna repa, duhan) i aromatičnog bilja, uljarica, povrća, voća i grožđa.

Povoljni su uvjeti i za stočarstvo, šumarstvo, lovno gospodarstvo i slatkovodno ribarstvo.

U formiranju prihoda najveći udio ima prerađivačka industrija (prerada voća i povrća, proizvodnja šećera, namještaja, industrija duhanskih proizvoda) u iznosu 43,9 % (1.802 mln kuna), slijedi trgovina na drugom mjestu sa 25,5 % (1.046 mln kuna), a poljoprivreda i šumarstvo je sa 14,8%, kao djelatnost sa najvećim prirodnim resursima županije, tek na trećemu mjestu, a daleko iza su graditeljstvo, rudarstvo (vađenje kamena i šljunka), te gospodarenje otpadom.

Proizvodi koji se izvoze su industrijski proizvodi: namještaj, šećer, duhan, proizvodi od metala i od drva te poljoprivredni proizvodi. Drvena industrija je najveći izvoznik i stvara oko polovice ukupnoga županijskog izvoza svake godine.

Gospodarstvo Virovitičko-podravske županije pretežito je u privatnom vlasništvu. Prema podacima o prihodima ostvarenim tijekom razdoblja između siječnja i rujna 2005. godine 90% subjekata koji su obavijestili FINA-u o svojim financijskim rezultatima, ima privatne vlasnike, a ostvarili su 72% prihoda. Sljedeća skupina je skupina poduzeća koja su s više od 50% u privatnom vlasništvu. Njih je bilo 4%, a ostvarili su 22 % ukupnih prihoda. Treću skupinu po broju čini zadružno vlasništvo koje ima 3% poduzeća, a ostvarilo je oko 2% ukupnih prihoda u Županiji. Gospodarski subjekti državnog vlasništva ostvarili su oko 3% prihoda, od 520 ima ih samo 6 (1,1%).

Prema podacima Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Virovitičko-podravska županija ima indeks razvijenosti od svega 20,51% prema državnom prosjeku, dok je prosječni per capita dohodak u razdoblju 2006.-2008. ispod 8% prosjeka Hrvatske. U istom razdoblju, prosječna stopa nezaposlenosti županije je 23%, dok je državni prosjek bio 13,8%. Svi ti pokazatelji svrstavaju Virovitičko-podravsku županiju u prvu skupinu potpore i brige u svrhu poboljšanja trenutne gospodarske situacije i izjednačavanja sa ostalim županijama.

Iako Virovitičko-podravska županija ima visoku stopu nezaposlenosti ima i gospodarske potencijale koji bi mogli stvoriti nova radna mjesta u prerađivačkoj industriji, poljoprivredi i obrtu. Virovitičko-podravska županija ima veliki potencijal za nastavak razvoja dugogodišnjeg iskustva u prehrambenoj i drvnoj industriji kojeg može osigurati kroz razvoj poljoprivrede i šumarstva te kvalitetne sirovine. Nadalje, postoje veliki potencijali za razvoj ekološke poljoprivrede, razvoj novih poljoprivrednih kultura kao što je uzgoj ljekovitog bilja te prerađivačke industrije i pčelarstva povezane uz nju. Razvoj obrtništva bi trebalo vezati kao logističku podršku navedenim djelatnostima, a posebnu pažnju posvetiti tradicijskim obrtima. Uz navedeni razvoj pojedinih poljoprivrednih kultura, industrije i obrta te prirodne ljepote Županije treba razviti i vezati ponudu ruralnog turizma.

3.2. Demografski trendovi

Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2001. godine (DZS), na području Virovitičko-podravske županije živi 93.389 stanovnika, odnosno 2,11% ukupnog stanovništva Republike Hrvatske. Sastoji se od tri grada: Virovitica, Slatina i Orahovica i 13 općina: Crnac, Čačinci, Čađavica, Gradina, Lukač, Mikleuš, Nova Bukovica, Pitomača, Sopje, Suhopolje, Špišić Bukovica, Voćin i Zdenci.

Gledajući sa stajališta ključnih demografskih kretanja, možemo ustvrditi da je negativan trend i dalje prisutan na području županije, premda je svoj vrhunac imao tijekom 2007. godine. Broj mrtvorodne djece uglavnom je nizak, dok je udio brakova koji završavaju razvodom relativno visok, jer gotovo četvrtina bračnih parova se razvedu. (podaci u tablici 1 u Prilogu.)

Kao i u većini ostalih hrvatskih županija, velik je udio stanovništva starog 65 i više godina u ukupnom stanovništvu. Prema popisu stanovništva 2001. godine, taj udio je iznosio čak 16,13%, dok se, po procjeni za 2009. godinu taj iznos povećao na 16,82%.

Prema procjeni DSZ-a iz 2009. godine radno sposobnih stanovnika u dobi od 15-65 godina ima 57.103, a od njih radno aktivnih tek 53,9% ili 30.779 osoba.

Što se tiče ukupnog broja stanovnika Virovitičko-podravske županije, on u zadnjim godinama bilježi pad, i 2009. godine iznosio je 87.596 stanovnika, što je 1,98% ukupnog stanovništva Hrvatske. (Prilog, tablica 2)

Od ukupnog broja 87.596 stanovnika, bilo je 48,20% muškaraca i 51,20% žena. Detaljnija raščlamba prema spolu i dobnim skupinama prikazana je tablici 3 u Prilogu.

Što se tiče unutarnje migracije Virovitičko-podravske sa ostalim županijama, ovdje se također bilježi negativan trend, koji je bio prisutan i prethodnih godina. To se može tumačiti potragom za boljim poslom, seljenjem radi studiranja, a i problem deruralizacije zahvaća velik dio stanovništva koji napuštaju svoja sela i preseljavaju se u veće gradove.

Prema unutarnjim migracijama Republike Hrvatske u 2009. prema području doseljenja i odseljenja, Virovitičko-podravska županija bilježi negativan trend među županijama RH od 192 osobe dok je migracijski saldo s inozemstvom pozitivan od 49 osoba (tablica 4 u Prilogu)

Negativni migracijski saldo i negativan trend prirodnog priraštaja prema procjeni dovodi do smanjenja broja stanovnika u Virovitičko-podravskoj županiji za oko 500 na godinu.

3.3. Zaposlenost i nezaposlenost na nacionalnoj i županijskoj razini

Stopa aktivnosti tj. udio radne snage u radno sposobnom stanovništvu Virovitičko-podravske županije (prema procijeni) u 2009. godini iznosi 53,9% dok je na razini RH 61,3%. Stopa aktivnosti je veća kod muškaraca 55,1% nego kod žena 52,6%. Prema istraživanju EFZG uzroci ekonomske neaktivnosti muškaraca su najčešće školovanje i umirovljenje, dok su razlozi ekonomske neaktivnosti za polovicu žena u dobi od 25 do 54 godine obiteljske i kućanske obveze.

Stopa zaposlenosti tj. postotni udio zaposlenog stanovništva u radno sposobnom stanovništvu Virovitičko-podravske županije (prema procijeni) u 2009. godini iznosi 38,9% (RH 51,5%). Veća je stopa zaposlenosti muškaraca (42,0%) nego od žena (35,7%)

Struktura zaposlenih osoba ukazuje da je najveći udio zaposlenih u prerađivačkoj industriji, trgovini na veliko i malo i popravcima motornih vozila i motocikala, te u obrazovanju, a najmanje u poslovanju nekretninama, administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima, te informacijama i komunikacijama.

Prema stanju od 31. prosinca 2010., od ukupno 21 205 zaposlenih 14 814 je zaposleno kod pravnih osoba, 2 389 kod fizičkih osoba, 1000 je obrtnika, 2 732 poljoprivrednika, 200 samostalnih profesionalnih djelatnosti te 71 osiguranik na produženom osiguranju. Udio žena u ukupnom broju zaposlenih je 44,9%.

Prema zadnjim podacima DSZ-a, Statističko izvješće 1419, od ukupno 15 875 zaposlenih kod pravnih osoba (podatak za 2009. godinu), preko 4 500 je zaposleno u prerađivačkoj industriji, 2 238 u trgovini na veliko i malo i popravcima motornih vozila i motocikala, u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu 1 457, u obrazovanju 1 207 itd.

Zaposlenih u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija u 2009. godini, od ukupno 4 048, najviše ih je bilo u trgovini na veliko i malo te popravcima motornih vozila i motocikala (775), prerađivačkoj industriji (696) i građevinarstvu (628), dok ih je najmanje bilo u stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima (3), financijskim djelatnostima i djelatnostima osiguranja (9), te umjetnosti, zabavi i rekreaciji (10).

Nezaposlenost je usko povezana i s razinom obrazovanja, od ukupnog broja nezaposlenih (9.242) bez škole i sa nezavršenom osnovnom školom ima ih 620, samo sa osnovnom školom 2.915, srednja škola 3 godine 3.347, srednja škola 4 godine 1.789, gimnazija 250, dok ih sa višom školom i fakultetom ima 321. (tablica 8 u Prilogu) Niska razina obrazovanja ili vrlo specifično obrazovanje najveća su prepreka u pronalaženju posla.

U 2010. godini nezaposlene žene u Virovitičko-podravskoj županiji činile su 55,3% ukupnog broja nezaposlenih.

Nezaposlenost u Virovitičko-podravskoj županiji je u porastu kao i u većini ostalih županija. Većinu nezaposlenih čine oni sa nižom stručnom spremom (OŠ, KV), stoga treba naglasiti da su obrazovanje i stručnost ključni elementi za bolju i kvalitetniju radnu snagu koja će lakše pronaći svoje zaposlenje. Trenutno u županiji od visokoobrazovnih ustanova djeluje samo Visoka škola za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici. Trenutni trendovi u novim tehnologijama ukazuju kako je vrlo bitno posjedovati specijalistička znanja, što je u slučaju nezaposlenih u Županiji najveći problem. Većina nezaposlenih ima samo radno iskustvo sa nešto nižim specijalizacijskim znanjima, stoga je teško naći im nove poslove koje oni mogu obavljati.

S obzirom na visoku stopu nezaposlenosti i veliku konkurenciju u procesu traženja poslova, kvalifikacije završenih srednjoškolaca i studenata ne odražavaju u potpunosti potrebe poslodavaca. Preko 300 nezaposlenih sa višom ili visokom stručnom spremom upućuje da je apsorpcijska moć gospodarstva i javnoga sektora slaba ili stagnirajuća.

Prema zadnjim službenim podacima (izvor: DSZ, Statističko izvješće 1419) prosječna mjesečna isplaćena neto plaća u 2008. godini u Županiji je bila 4.267 kuna. Prosječna neto plaća muškaraca je bila 4.363 kn, a žena 4.133 kn..

Rast plaća uglavnom prate i stupanj obrazovanja zaposlenika: najveću prosječnu plaću imali su zaposlenici sa visokom stručnom spremom od 7.184 kn, te višom stručnom spremom od 5.680 kn dok su među najnižima NKV 2.704 kn, niža stručna sprema 3.148 kn, te KV 3.325 kn. Po sektorima, najbolje plaćeni su rudarstvo i vađenje (6.137 kn), te financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (5.929 kn), a oni sa najmanjom neto plaćom su poslovanje nekretninama (2.590 kn) i djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (3.003 kn).

Trajno visoka stopa nezaposlenosti jedan je od ključnih društvenih i gospodarskih problema Virovitičko-podravske županije. Razdoblje smanjivanja stope nezaposlenosti završilo je 2008. godine. Prosječna stopa registrirane nezaposlenosti u 2010. godini bila je 29,1% i nalazi se na trećem mjestu po visini stopa registrirane nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj. Visoka stopa nezaposlenosti dovodi do nedovoljne iskorištenosti radne snage i gospodarskog potencijala županije, a na kraju i do erozije ljudskog kapitala. Pored osnovnih uzroka nezaposlenosti u Virovitičko-podravskoj županiji (restrukturiranje financijskog i gospodarskog sektora, nedovoljno stvaranje novih poslova, krutost tržišta rada, slaba fleksibilnost radne snage i obeshrabrujući porezni i socijalni sustav), prisutan je i porast stanovnika produktivne životne dobi i tržište rada nije u mogućnosti apsorbirati tako veliki porast radne snage. Stopa nezaposlenosti razlikuje se po dobi i obrazovanju. Prisutna je velika stopa nezaposlenosti mladih , što je problem i u drugim županijama. Od ukupnog prosječnog broja nezaposlenih u 2010. (9.242), broj nezaposlenih mladih u dobi od 20-29 godina je 2.704 ili 29,3%.

3.4. Obrazovanje

Predškolski odgoj traje od prve godine pa do polaska u osnovnu školu i ima tri razine: jaslice, vrtić i predškolska razina ili ono što je poznato kao „mala škola“. Osnovno obrazovanje traje osam godina, a započinje sa šest ili sedam godina. Organizacijski postoje dvije razine: razredna nastava (jedan nastavnik predaje sve predmete) i predmetna nastava (gdje različiti nastavnici predaju različite predmete). Srednje obrazovanje održava se u srednjim školama, koje ovisno o vrsti nastavnog programa koji provode nazivamo: gimnazije (opće ili specijalizirane) u kojima se izvodi nastavni plan i program u najmanje četverogodišnjem trajanju, čijim završavanjem učenik stječe srednju školsku spremu, strukovne škole su tehničke, industrijske i obrtničke. Trajanje obrazovanja u strukovnim školama ovisi o vrsti nastavnog plana i programa, a programi se dijele na: 1. programi četverogodišnjeg trajanja obrazovanja (tehnički programi), 2. programi trogodišnjeg trajanja obrazovanja (obrotnički programi-JMO i industrijski programi), 3. posebni ili programi obrazovanja za stjecanje srednje ili niže stručne spreme za učenike s teškoćama u razvoju, 4. programi do dvogodišnjeg trajanja obrazovanja za stjecanje niže stručne spreme, umjetničke škole (glazbene, plesne, likovne i druge, što se određuje prema vrsti nastavnog plana i programa) u kojima se izvodi nastavni plan i program u najmanje četverogodišnjem trajanju čijim završavanjem učenik stječe srednju stručnu spremu.

Visoko obrazovanje obavljaju visoka učilišta. Visoka učilišta su sveučilište te fakultet i umjetnička akademija u njegovom sastavu, veleučilište i visoka škola. U okviru djelatnosti visokog obrazovanja sveučilište, fakultet i umjetnička akademija organiziraju i izvode sveučilišne, a mogu organizirati i izvoditi i stručne studije. Veleučilište i visoka škola osnivaju se radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja putem organizacije i izvođenja stručnih studija te mogu obavljati stručnu, znanstvenu i umjetničku djelatnost. Stručni studiji obuhvaćaju dvije razine: stručni studij i specijalistički diplomski stručni studij.

Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2001. godine u Virovitičko-podravskoj županiji udio obrazovanog stanovništva u dobi od 16-65 godine je svega 51,3% , dok je hrvatski prosjek istog pokazatelja 67,3% .

Predškolski odgoj tj. početci obrazovanja na području Virovitičko-podravske županije započinje od dječjeg vrtića. Tako je početkom pedagoške godine prema podacima DSZ-a 2009./2010., bilo je ukupno 9 vrtića koje je pohađalo 1542 djece , a zaposleno je bilo 102 stručna djelatnika (tablica 4. u Prilogu) Prema procjeni oko 36% djece na području Virovitičko-podravske županije pohađa predškolski odgoj.

Na području Virovitičko-podravske županije postoji prema podacima DSZ-a 2009/2010. (tablica 5. u Prilogu), bilo je ukupno 19 osnovnih škola i 64 područne osnovne škole sa 442 razredna odjela, 679 učitelja koju pohađa 7952 učenika.

Na području županije također postoje i dvije glazbene škole (u Virovitici i Slatini), sa svojim područnim osnovnim školama u Pitomači i Orahovici. Ukupan broj učenika koji pohađaju glazbenu školu je 535 u 50 razrednih odjela.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, na kraju školske godine 2008./2009 (tablica 6 u Prilogu)., na području Virovitičko-podravske županije bilo je 10 srednjih škola sa različitim obrazovnim programima koju pohađa 3918 učenika Kao i u ostalim dijelovima Hrvatske, najviše je strukovno orijentiranih srednjih škola. (Tablica 6 u prilogu)

S obzirom na potrebe za ustanovama visokog školstva u ovom dijelu Hrvatske i samoj Virovitičko-podravskoj županiji osnovana je Visoka škola za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici koju polazi ju 607 studenata (340 redovitih i 267 izvanrednih). VŠMTI ima ustrojena dva smjera i to: Informatički menadžment polazi 571 student, od čega 319 redovni i 252 izvanredna i Ruralni turizam (dopusnica dobivena 2010. godine) polazi 36 studenata (21 redoviti i 15 izvanrednih studenata).

Ustrojen je dislocirani stručni studij Drvne tehnologije Šumarskog fakulteta iz Zagreba, a od sljedeće godine planira se ustrojiti dislocirani studij Poljoprivrednog fakulteta iz Osijeka, kao i dislocirani studij Elektrotehnike. U tijeku je ishodaenje dopusnice za Visoku zdravstvenu školu. Vjeruje se da bi ishodaenje kao i pokretanje ovih studijskih programa ubrzalo podizanje stupnja obrazovanosti kao i broj više i visoko obrazovanih osoba.

Oprediveljenost učenika za visoko obrazovanje mogu se vidjeti u Tablici 7 u Prilogu iz kojih se može iščitati velika zainteresiranost učenika za upis u sveučilišne i stručne studije nakon završetka srednjoškolskog obrazovanja. Prema procjeni, godišnje diplomira 380 studenata sa područja Virovitičko-podravske županije.

Kvaliteta obrazovanja ovisi o kvaliteti nastavnika i njihovom stručnom, obrazovnom i psihološkom usavršavanju. Međutim, dio nastavnika i profesora u osnovnim i srednjim školama nema potrebne stručne kvalifikacije, a to je ozbiljan problem za obrazovni sustav. Broj nastavnika i profesora hrvatskog, engleskog, njemačkog jezika, matematike, fizike nije dostatan za potrebe osnovnih i srednjih škola.

Stručni suradnici (psiholozi, pedagozi, socijalni radnici, nastavnici za djecu s posebnim potrebama) su zaduženi za savjetovanje u osnovnim i srednjim školama. Savjetodavne usluge su sastavni dio svake obrazovne ustanove (vrtića, osnovne i srednje škole), a program savjetovanja ugrađen je u program rada obrazovnih ustanova. Usluge savjetovanja dostupne su svim učenicima, a potpomažu razvoj učenike osobnosti a isto tako potpomažu rad nastavnika i ustanova.

Školski je sustav strogo centraliziran - Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa ima punu kontrolu i odgovornost nad provjerama i odobrenjima detaljnih nastavnih planova i programa osnovnih i srednjih škola, kao i udžbenika preporučenih za uporabu, dok je školama tek u manjoj mjeri dopušteno prilagođavanje programa lokalnim potrebama.

Trenutno, strukovno obrazovanje i osposobljavanje nisu dovoljno usmjereni na razvoj ključnih vještina primjerenih potrebama tržišta rada. Kurikulumi se više fokusiraju na pamćenje činjenica, nego na razvoj kreativnog mišljenja i ne uzimaju se u obzir individualne potrebe učenika. Oni se oblikuju bez aktivnog učešća od strane poslodavaca, a uključenost poduzeća u formulaciji istih nije zadovoljavajuća. Informatička opremljenost osnovnih i srednjih škola, kao i institucija tercijarnog obrazovanja, znatno je ispod razine potreba suvremenog obrazovnog sustava.

Obrazovanje odraslih vrlo je važan segment obrazovnog sustava i dio je procesa cjeloživotnog učenja, jer obrazovanje i cjeloživotno učenje postaje imperativ gospodarskog i društvenog razvoja. Ljudi se susreću sa sve većim zahtjevima i novim izazovima koje mogu ispuniti samo uz pomoć trajnog usavršavanja.

Ustanove koje obavljaju usluge obrazovanja odraslih na području Virovitičko-podravske županije, a prijavljene su kod Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih su:

Visoka škola za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici, Pučko otvoreno učilište Aspekt, Industrijsko-obrtnička škola Virovitica, Strukovna škola Virovitica, Srednja škola Pitomača, Srednja škola Stjepan Ivšić Orahovica, Informatičko obrazovno učilište Slatina, Pučko otvoreno učilište Slatina, Osnovna škola Gradina.

Osnovno školovanje i srednjoškolsko obrazovanje odraslih obuhvaćeno je kroz 43 različita programa koje ovih 9 institucija provode.

Obrtnička komora također se pojavljuje na području obrazovanja sa obrazovanjem odraslih. To se odnosi na provođenje majstorskih ispita, ispita o stručnoj osposobljenosti i polaganje pomoćnih ispita za odrasle. Položeni majstorski ispiti su uvjet za otvaranje obrta ili za zapošljavanje na mjestu voditelja poslovanja, ali oni su ujedno i način stjecanja veće stručne spreme. Oni su i način prekvalifikacije jer im može pristupiti i osoba sa završenom srednjom školom u drugom zanimanju, ako ima radnog iskustva u zanimanju za koje želi polagati majstorski ispit. Ispitima o stručnoj osposobljenosti može pristupiti osoba koja ima završenu osnovnu školu, dok pomoćnim ispitima pristupa osoba sa stečenom stručnom spremom, bez ostvarivanja naukovanja

Razvojna agencija VIDRA također organizira seminare za poduzetnike, poduzetnike početnike i poduzetnike u fazi rasta i razvoja, informativne tribine, okrugle stolove i druga stručna predavanja na temu razvoja poduzetničkih i menadžerskih vještina.

3.5. Karakteristike radne snage (dob, spol, obrazovna razina)

Prema dobnoj skupini nezaposlenih u 2009. godini, najveći udio u ukupnom broju nezaposlenih imaju osobe od 20-24 godine starosti (15%), te od 25-29 godina starosti (14,1%). U svim dobnim skupinama došlo je do rasta nezaposlenosti u 2009. godini, a pad broja nezaposlenih bilježi samo dozna skupina od 50-54 godine starosti u odnosu na 2008. godinu.

U dvanaest mjeseci 2009. godine prosječno je mjesečno evidentirano 4.901 nezaposlena žena, s udjelom 58,7% naspram 3.442 ili 41,3% muškaraca. Udio nezaposlenih žena smanjio se za 3,3 postotna boda dok se udio nezaposlenih muškaraca povećao u usporedbi s prosjekom 2008. godine.

U strukturi evidentiranih nezaposlenih osoba prema razini zanimanja najveći udio u 2009. godini imaju osobe sa završenom srednjom školom za zanimanja do 3 godine i školom za KV i VKV radnike, njih 3.009 ili 36,1% i osobe sa završenom osnovnom školom (2.770 ili 33,2%). U odnosu na 2008. godinu broj nezaposlenih je porastao na svim razinama obrazovanja.

3.6. Potrebe lokalnih poslodavaca

Poslodavci naglašavaju da su problemi prilikom zapošljavanja nove radne snage: nedostatak radnika traženog zanimanja, nedostatak radnika sa traženim radnim iskustvom, nedostatak radnika sa traženim znanjem stranih jezika ili znanja rada na računalu, nedostatak radnika s potrebnim socijalnim vještinama (komunikativnost, timski rad, spremnost na učenje i sl.), te nezainteresiranost i nemotiviranost radnika. To je bio problem i prije ekonomske krize, koja je poremetila i neka druga kretanja na tržištu rada.

Poslodavci traže prilagodljivu radnu snagu koja može uspješno pratiti sve promjene tehnike i tehnologije. Zaposlenici, s druge strane, traže sigurnost zaposlenja i redovite plaće. Poslodavci i

zaposlenici trebaju postati parteri jer imaju zajednički interes i dugoročno gledano to je jedini pravi način za zadovoljavanje potreba poslodavaca i zaposlenika.

Prema podacima iz ankete poslodavaca za 2010. godinu, najveća se potreba predviđa za radnicima na proizvodnoj liniji, poslužiteljima/prerada duhana, prerađivačima voća i povrća, voćarskim radnicima, zidarima i radnicima visokogradnje i niskogradnje.

25,3% anketiranih poslodavaca izjavilo je da će do kraja 2010. g otpustiti 385 radnika zbog, najčešće gospodarskih razloga (reorganizacija proizvodnje/radnog procesa, smanjenje proizvodnje, gubitak tržišta i sl.). Radnici koje poslodavci smatraju potencijalnim viškom su starije dobi, niže razine stručnosti, neodgovarajućeg zanimanja, te nezainteresirani za stjecanje novih znanja.

Svega 1/3 poslodavaca smatra da su obrazovni ishodi kod mladih zadovoljavajući.

Glavni nedostaci su ograničena praktična znanja i nedostatak radnog iskustva, a najveću važnost pri zapošljavanju pridaju osobinama ličnosti (pouzdanost, motivacija za rad) a potom praktičnim znanjima.

3.7. Potrebe i karakteristike osjetljivih skupina na tržištu rada

U dvanaest mjeseci 2010. godine prosječno je mjesečno evidentirano 5.108 nezaposlenih žena, s udjelom 55,3% naspram 4.134 ili 44,7% nezaposlenih muškaraca. Diskriminacija žena na tržištu rada predstavlja veliki problem. Poznato je da su žene za isto radno mjesto nešto manje plaćene nego muškarci, no postoje i neka istraživanja na području Hrvatske koja pokazuju da čak 30% nezaposlenih žena nemaju završenu ni osnovnu ni srednju školu. Najviše dugotrajno nezaposlenih žena ima u Lici, Primorju, Dalmaciji i Slavoniji. Na području Virovitičko-podravske županije ovaj problem je nažalost vrlo izražen. To dovoljno upozorava na bitnost obrazovanja, usavršavanja, i prikupljanja radnih vještina, posebice znanja stranih jezika i rada na računalu kao osnovama za rad na novim radnim mjestima.

Mladi također spadaju u osjetljivu skupinu na tržištu rada. Prema dobnoj skupini nezaposlenih u 2010. godini (tablica 10 u prilogu), najveći udio u ukupnom broju nezaposlenih imaju osobe od 20-24 godine starosti (15,1%), te od 25-29 godina starosti (14,2%). Zajedničko mladima kao društvenoj skupini jesu stvarne i pripisane socijalne značajke koje određuju njihovu društvenu ulogu, a posljedica čega je nedovoljna integracija mladih u ukupan društveni život i njihov nepovoljniji društveni status u usporedbi sa starijima. Mladi se nalaze u specifičnom prijelaznom razdoblju za koje je karakterističan nesklad između psihofizičke i tzv. socijalne zrelosti: više nisu zaštićeni kao djeca, a još ne uživaju sve mogućnosti i pogodnosti dostupne odraslima. Takva ih situacija čini jednim od najranjivijih segmenata populacije, što zahtijeva poseban odnos društva prema njihovim interesima, problemima, potrebama i životnim perspektivama. Opći cilj Nacionalnog programa za mlade je unapređenje ukupnih aktivnosti tijela državne uprave i javnih ustanova koje svojim djelokrugom i nadležnostima pridonose rješavanju potreba mladih te pridonose podizanju kvalitete njihova života. Posebni ciljevi zacrtani su u svakom pojedinom području koji se žele ostvariti kroz predložene mjere i aktivnosti.

Osjetljiva skupina na tržištu rada su i Hrvatski branitelji kojih je tijekom 2010. godine prosječno mjesečno kao nezaposlene osobe bilo evidentirano 856, što je više za 14,4% ili 108 branitelja u odnosu na 2009. godinu. Najveći broj nezaposlenih branitelja ima završenu srednju stručnu spremu u trajanju od 3 godine i osnovnu školu. U 2010. godini ukupno je zaposleno 309 branitelja, od čega je samo 13 branitelja zaposleno na neodređeno vrijeme.

Možemo spomenuti i potrebu za daljnjim ulaganjem u uključenje osoba s invaliditetom na radna mjesta koja mogu obavljati. Ne smije se dogoditi da, prema svojim mogućnostima, budu diskriminirani u odnosu na zdrave osobe. To će im pružiti zadovoljstvo da se same brinu za sebe, da upotpune svoju svakodnevicu te se ne osjećaju zapostavljenima na marginama zajednice, pa tako i radno aktivnog dijela društva. Na području Područne službe Virovitica (stanje 31.12.2010.) bilo je nezaposleno 106 osoba s invaliditetom što je za 12 osoba manje u odnosu na isti period 2009. godine. Većinu nezaposlenih osoba s invaliditetom čine muškarci (njih 78 ili 73,6%).Prema vrsti invalidnosti najviše je osoba s tjelesnim invaliditetom (47) i metalnom retardacijom (20). Najveći broj nezaposlenih osoba s invaliditetom(59,4%) ima završenu srednju školu u trajanju od 3 godine. Tijekom 2010. ukupno je zaposleno 26 osoba s invaliditetom.

Dugotrajna nezaposlenost isto tako dovodi do socijalne isključenosti.(tablica 11. u Prilogu)

Dugotrajna nezaposlenost je više izražena unutar kategorije starijih radnika, jer stariji radnici raspolažu ograničenim znanjima i vještinama koje su često zastarjele; neki su bez ikakvog obrazovanja, a većina ih nema iskustva u traženju i nalaženju zaposlenja.

Dugotrajno nezaposlenih osoba tj.osoba koje su čekale na posao duže od godinu dana bilo je na 31.12.2010.godine 4.860 ili 49,3% osoba.

U odnosu na 2009. godinu, povećao se broj dugotrajno nezaposlenih osoba za 15,2% ili za 642 osobe.

3.8. Rodna ravnopravnost

Na tržištu rada Virovitičko-podravske županije postoje mnoge nejednakosti između muškaraca i žena. Prosječna plaća žena posljednjih godina uspjela je doseći 97,65% plaće muškaraca, i žene primaju manju plaću u svakom sektoru i svakoj obrazovnoj kategoriji. Rad koji obavljaju žene obično se smatra manje vrijednim, kako u javnom sektoru tako i u privatnom. Iz tradicionalne podjele poslova na ženske i muške, vidljivo je da žene uglavnom rade u djelatnostima koje se manje cijene i imaju niži status. Sve nam to govori da postoji uočljiva horizontalna i vertikalna spolna podjela tržišta rada. Ova podjela naročito se odnosi na djelatnosti zdravstva i socijalne skrbi (73,5% zaposlenih su žene) i na djelatnost javne administracije(81,1% zaposlenih su žene). Nedovoljna fleksibilnost organizacije rada predstavlja važno pitanje za tržište rada sa točke gledišta spolne pripadnosti. Ova je činjenica evidentna kod obitelji s malom djecom ili obiteljima s uzdržavanim članovima obitelji – ova skupina pati od problema kako uskladiti poslovni i obiteljski život i ne izgubiti stalni položaj na tržištu rada.

Žene na rodiljnom dopustu također se smatraju osjetljivom skupinom budući da dugo ostaju kod kuće zbog dugotrajnog rodiljnog dopusta i gube kontakt sa tržištem rada.

Žene u Virovitičko-podravskoj županiji su jednako obrazovane kao i muškarci, ali tek ih se nekolicina nalazi na vodećim položajima u vladinim tijelima ili državnim poduzećima. Žene su također nedovoljno zastupljene među poduzetnicima i samozaposlenim osobama, a previše zastupljene u poslovima niske razine u industriji, trgovini i administrativnim aktivnostima.

Kako bi se eliminirale prepreke za postizanje jednakosti spolova na tržištu rada, potrebno je primijeniti sustavni pristup i dosljednu provedbu načela *svrstavanje oba spola u prvi plan* na svim razinama. Jedan od načina uravnoteženja disproporcija spolova na tržištu rada je stavljanje naglaska na usklađivanje obiteljskog i poslovnog života.

3.9. Glavni trendovi na tržištu rada

Jedan od najvažnijih trendova na tržištu rada zacijelo je neusklađenost potreba tržišta rada i obrazovnog sustava, što je već dulje vrijeme negativan trend na koji se upozorava. Premda je reforma strukovnoga obrazovanja započela već prije pet godina, čini se da rezultati nisu još vidljivi, te je potrebno i dalje ulaganje u usklađivanje ponuđenih srednjoškolskih programa sukladno potražnji poslodavaca.

Jedan od većih čimbenika nezapošljivosti je i izlazak mladih iz obrazovnog sustava bez ikakvih praktičnih znanja i vještina, što je posebno problem kod osoba koje završe samo gimnazijsko obrazovanje.

Također se osjeća nedostatak visokoobrazovnih institucija na području Virovitičko-podravske županije, koja nepružanjem adekvatnih znanja često gubi mlade obrazovane ljude koji ostaju tražiti posao u gradovima u kojima su studirali.

Prevelik broj «nepoželjnih» zanimanja samo nagomilava broj nezaposlenih, kojima je jedina šansa za zapošljavanje preko prekvalifikacija i dokvalifikacija.

Da bi se došlo do zaključaka vezanih za tržište rada veoma je važno uzeti u obzir cjelokupnu društveno-ekonomsku situaciju u Hrvatskoj, zajedno sa lokalnim osobitostima povezanim s postojećim potencijalima i nedostacima.

Značajne neuravnoteženosti lokalnog tržišta rada rezultat su nedovoljno razvijenih aktivnih mjera/projekata na tržištu rada i nedostatak potrebnog sustava *ranog upozorenja* koji omogućava upravljanje lokalnom radnom snagom u situaciji tržišnog restrukturiranja. Stalnim praćenjem tržišta rada mogu se ispravno identificirati promjene, i u skladu s tim planirati mjere i aktivnosti.

U situaciji kad nema pravne obveze za prijavu slobodnih radnih mjesta u Hrvatskoj, veoma je važno razvijati partnerski pristup između lokalnih institucija na tržištu rada, između javnog, privatnog i civilnog sektora da bi se razmjenjivale informacije o poslodavcima, nezaposlenima i mladim ljudima koji po prvi puta ulaze na lokalno tržište rada. Svi oni mogu pozitivno doprinijeti poboljšanju situacije na lokalnom tržištu rada.

Zavod za zapošljavanje javna je ustanova koja prati sve promjene na tržištu rada. Bez suradnje sa drugim ključnim dionicima (obrazovni sustav, poslodavci, HGK, HOK, sindikati) neće biti kvalitetnih pomaka. Zajedničkim naporima treba djelovati pri kreiranju mjera i aktivnosti u cilju daljnjeg rasta zapošljavanja i ispravljanja neuravnoteženosti na tržištu rada.

Stalni rast dugotrajne nezaposlenosti u Virovitičko-podravskoj županiji također je jedna od slabosti lokalnog tržišta rada.

Jedan od ciljeva razvojne strategije Virovitičko-podravske županije je i izgradnja ljudskih potencijala u skladu sa potrebama županije, u kojima su obuhvaćena dva prioriteta. Prvi se odnosi na obrazovanje u funkciji tržišta rada, a ima za svrhu usklađivanje obrazovnih usmjerenja te povećanje mogućnosti stjecanja specifičnih znanja, što smo već i naveli kao najveća goruća pitanja i smjerove u kojima se razvoj ljudskih potencijala treba kretati u budućnosti. To će dovesti do većeg usklađenja dostupne i nezaposlene radne snage, jer će biti osposobljena znanjima i vještinama za koje poslodavci imaju potrebu. To možemo i povezati sa dodatnim ulaganjima u razvoj visokoobrazovnih institucija na području Županije, premda su neki pomaci već učinjeni i daju svoje plodove. Tu zadaću posebice bi trebali provesti i poduprijeti, uz suradnju sa područnom službom Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, sve općinske, gradske i županijske upravne jedinice te dostupne obrazovne institucije, Hrvatska obrtnička komora sa programom prekvalifikacija i

ostali subjekti koji mogu pomoći u jačanju ljudskih potencijala. Gledajući ususret skorom ulasku Hrvatske u Europsku Uniju, također valja napomenuti i daljnje informiranje svih stanovnika županije o programima i razvojnim fondovima kojima se valja otvoriti i prilagoditi.

Drugi prioriteti bave se tematikom javnih službi i civilnim društvom, koji za cilj imaju dostupnost svih obrazovnih, zdravstvenih i mogućnosti socijalne skrbi, za sve stanovnike Virovitičko-podravsko županije podjednako. Kao dio zajednice, svi ljudi imaju pravo biti uključeni u rad i upravljanje, kao i djelovanje javnih djelatnosti kroz civilne udruge, kulturna i sportska društva i sve druge sudionike civilnoga sektora.

4. SWOT ANALIZA

Na temelju analize tržišta rada te analize gospodarske i društvene situacije u Virovitičko-podravskoj županiji na području ljudskih potencijala, identificirali smo jakosti, slabosti, mogućnosti i prijetnje u području razvoja ljudskih potencijala u županiji. Swot analiza izrađena je na zajedničkom sastanku operativnog tima LPZ-a da bi se dobila zajednička i objektivna slika stanja u županiji. Metodologija izrade SWOT analize temeljila se na nacionalnom strateškom dokumentu – *Operativni program za razvoj ljudskih potencijala za Europski socijalni fond (ESF) i IPA OP HRD*.

SWOT analizu gradili smo na temelju prioritetnih osi navedenih u Operativnom programu odnosno izradili SWOT analizu za 4 temeljna područja koja prepoznaje OP:

1. Potpora pristupu održivom zapošljavanju i prilagodljivosti radne snage (ZAPOŠLJAVANJE)
2. Pojačanje socijalne uključenosti skupina u nepovoljnom položaju i osoba s posebnim potrebama (SOCIJALNA UKLJUČENOST)
3. Poboljšanje ljudskog kapitala u obrazovanju i istraživanju i razvoju (OBRAZOVANJE)
4. Jačanje uloge civilnog društva za bolje upravljanje (CIVILNO DRUŠTVO)

SWOT analiza je poveznica između dosadašnjeg stanja i željenog budućeg razvoja izraženog u viziji, strateškim ciljevima i prioritetima razvoja županije. U skladu sa SWOT analizom potrebno je izraditi strategiju razvoja na način da se iskoriste jakosti i mogućnosti, isprave slabosti i neutraliziraju prijetnje.

4.1. ZAPOŠLJAVANJE

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none">➤ Velika ponuda radne snage➤ Postojanje institucija za razvoj MSP sektora➤ Potencijal razvoja novih investicija (poduzetničke zone)➤ Postojanje poduzetničkih potpornih institucija poput „VIDRE“ - Agencije za regionalni	<ul style="list-style-type: none">➤ Spora tranzicija sa djelatnosti poljoprivrede prema industrijskim i uslužnim djelatnostima i javnom sektoru➤ Visoka stopa nezaposlenosti – 29,1%➤ Visok udio nezaposlenih mladih osoba (18-29 godina) - 29,6%➤ Velik udio nezaposlenih bez završene ili

<p>razvoj VPŽ, DAN i sl.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ U prosjeku svake godine na veleučilištima i sveučilištu diplomira 380 osoba ➤ Visoki potencijali iskoristivosti prirodnih resursa u cilju povećanja zaposlenosti ➤ Programi HZZ-a (nacionalni, lokalni) ➤ Savjetodavne usluge od strane HGK i HOK ➤ Iskustvo u provedbi EU projekata ➤ Postojeće zakonske regulative o jednakosti spolova ➤ Povećanje broja zainteresiranih za prekvalifikaciju, dodatno školovanje stručno usavršavanje ➤ Postojanje edukacije i osposobljavanja osoba koje se nalaze u nepovoljnom položaju na tržištu rada ➤ Osnovano LPZ s popratnom institucionalnom potporom 	<p>samo sa završenom osnovnom školom (38,3%)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Dugo vremensko razdoblje od izlaska iz škole do prvog zapošljavanja ➤ Nedostatak informatičkih znanja, znanja stranih jezika i poduzetničkih vještina ➤ Nespremnost poduzetnika i zaposlenika na učenje i usavršavanje ➤ Nedostatak financijskih sredstava za razvoj ljudskih resursa ➤ Pad potražnje za radnom snagom ➤ Slaba pokretljivost radne snage i kontinuirane migracije stanovništva ➤ Mali broj novootvorenih radnih mjesta ➤ Visoka razina iseljavanja stanovništva
<p>MOGUĆNOSTI</p>	<p>PRIJETNJE</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ LAG-ovi ➤ Povoljna lokacija za privlačenje investitora ➤ Potencijal za samozapošljavanje u poljoprivredi i ruralnom turizmu ➤ Mogućnosti korištenja predpristupnih EU fondova ➤ Jačanje i razvoj SME sektora za nova zapošljavanja ➤ Klasteri kao instrument razvoja i zapošljavanja ➤ Unaprijeđenje postojećih i uvođenje novih poticajnih mjera kod zapošljavanja ➤ Obrazovni programi prilagođeni potrebama na tržištu rada ➤ Reorganizacija strukovnog osposobljavanja prema potrebama tržišta ➤ Povećanje izvoza i širenje tržišta ➤ Lokalne poticajne mjere za razvoj poduzetništva ➤ Treninzi i edukacije mladih zainteresiranih za samostalne poduzetničke aktivnosti ➤ Institucionalna podrška provedbi različitih programa zapošljavanja 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nastavak ekonomske krize ➤ Priljev jeftinije radne snage iz drugih zemalja ➤ Nastavak trenda zapošljavanja „na crno“ ➤ Neadekvatne odluke (neuvažavanje stvarnih potreba na regionalnom tržištu rada) ➤ Odljev visokoobrazovanog kadra u druge regije ➤ Nedostatak investitora ➤ Konkurencija drugih županija koje boljim radnim uvjetima privlače kvalificirane kadrove

4.2.SOCIJALNA UKLJUČENOST

<p>SNAGE</p>	<p>SLABOSTI</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Visoka razina socijalne uključenosti ➤ Postojanje poticajnih mjera i programa za zapošljavanje osoba s invaliditetom, osoba s posebnim potrebama i osoba u nepovoljnom položaju ➤ Smanjenje broja nezaposlenih osoba s invaliditetom (106 u 2010.godini u odnosu na 2009 kad ih je bilo evidentirano 118) ➤ Dobra teritorijalna pokrivenost institucijama koje se bave socijalno osjetljivim skupinama ➤ Akcijski plan desetljeća za uključivanje Roma 2005-2015 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Niska razina obrazovanja nezaposlenih osoba socijalno osjetljivih skupina ➤ 30% nezaposlenih žena na evidenciji nema završenu ili ima samo osnovnu školu ➤ Povećan broj nezaposlenih branitelja u 2010. u odnosu na 2009. (856 /2010.; 748/2009) ➤ Nesenzibiliziranost gospodarskih subjekata za zapošljavanje osoba u nepovoljnom položaju ➤ nedovoljna umreženost i suradnja lokalne i županijske razine ➤ Slaba informatička pismenost ➤ Nepostojanje adekvatne baze podataka s

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Akcijski plan za uključivanje na tržište rada osoba s invaliditetom ➤ Velik broj organizacija civilnog društva i uspostavljen institucionalni mehanizam suradnje javnog i civilnog sektora 	<p>ažuriranim podacima</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedostatak stručnjaka za izradu i implementaciju projekata namijenjenih socijalno ugroženim skupinama ➤ Nepostojanje organiziranog i prilagođenog prijevoza za osobe s invaliditetom ➤ Većina javnih ustanova još uvijek nema prilagođen pristupni prilaz osobama s invaliditetom ➤ Slab interes socijalno isključenih skupina u aktivnoj potrazi za poslom ➤ Programi koji omogućuju lakši pristup tržištu rada socijalno isključenih skupina se ne provode, ili su vrlo malo zastupljeni ➤ Socijalna davanja na motiviraju ljude na aktivniju ulogu na tržištu rada
MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Razvoj aktivnih mjera zapošljavanja osoba u nepovoljnom položaju na tržištu rada ➤ Informiranje i senzibiliziranje javnosti ➤ pojačano uključivanje neprofitnog sektora u socio-ekonomski razvoj ➤ jačanje institucija koje pružaju socijalne usluge ➤ mogućnost korištenja EU fondova ➤ pristupanje EU će doprinijeti povećanju socijalne mobilnosti 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rizik jačeg siromaštva u područjima koja su pogođena ratnim zbivanjima, kod ruralne populacije, starijeg stanovništva i drugih osjetljivih skupina ➤ Demografsko starenje stanovništva i negativan prirodni prirast ➤ Depopulacija područja Županije - svake godine broj stanovnika smanjuje se za cca 500 osoba ➤ Nedostatak stručnog osoblja za rad s grupama stanovništva i osobama u nepovoljnom položaju ➤ Opterećenje zaposlenih zbog sve većih davanja i isplata mirovina ➤ Kontinuirana ovisnost pojedinaca u zajednici o socijalnim davanjima može uzrokovati socijalne recesiju Županije

4.3. OBRAZOVANJE

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Postojeći obrazovni sustav (9 vrtića, 19 osnovnih škola, 10 ustanova za srednjoškolsko obrazovanje, 2 glazbene škole, visoka škola, 1 dislocirani stručni studij) ➤ Stipendiranje studenata kroz programe županije, gradova i općina ➤ Programi prekvalifikacije od strane HZZ-a ➤ Povećanje broja studenata i interesa za visoke škole ➤ Postojanje ustanova za cjeloživotno obrazovanje (9 institucija) ➤ Obrtnička komora i razvojna agencija također provode programe i treninge obrazovanja poduzetnika i poduzetnika početnika ➤ Stipendiranje učenika u deficitarnim zanimanjima (HOK i VPŽ) ➤ Mogućnost polaganja majstorskih ispita od strane Obrtničke komore 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nastavni kurikulumi nisu prilagođeni razvoju kreativnih sposobnosti učenika ➤ Infrastruktura nije usklađena s potrebama suvremenog obrazovanja ➤ Nedostatak stručnog kadra u školama i obrazovnim institucijama ➤ Praktično osposobljavanje nije usklađeno s potrebama tržišta rada ➤ Strukovno obrazovanje i osposobljavanje omogućava samo podučavanje u zastarjelim vještinama ➤ Mali broj studijskih programa u Županiji ➤ Slabe financijske prilike stanovništva smanjuju broj studenata ➤ Mali broj studenata završava studije ➤ Neumreženost obrazovnih institucija i poslovne zajednice ➤ Niska stopa subvencioniranja studenata u

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Provođenje projekata koji podupiru stalan obrazovni proces ➤ Stimuliranje istraživačkih procesa ➤ Trajno obrazovanje mladih 	<p>odnosu na EU</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Nespremnost na usvajanje novih znanja i vještina ➤ Neprimjeren sustav donošenja odluka vezanih uz obrazovne programe i upisnu politiku
MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Uvođenje e-učenja ➤ Razvoj novih studijskih programa ➤ Transfer novih tehnologija i „know how“ ➤ Potaknuti aktivnosti i programe u suradnji s agencijom za razvoj Virovitičko podravske županije ➤ Modernizacija obrazovne infrastrukture ➤ Korištenje EU fondova ➤ Mobilnost za učenje kroz AMPEU ➤ Cjeloživotno učenje ➤ Školovanje prilagođeno EU standardima 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Otpor prema uvođenju novih vještina i obrazovanju stanovništva niže razine obrazovanja ➤ Slabi poticaji poboljšavanja privlačnosti visoko stručnih poslova ➤ Usporen gospodarski razvoj županije ➤ Veći izbor studijskih smjerova u drugim gradovima može smanjiti broj studenata u Virovitici

4.4. CIVILNO DRUŠTVO

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Postojanje većeg broja udruga ➤ Visokoobrazovani kadar intenzivno uključen u rad OCD-a ➤ Pojednostavljen zakonski okvir za registraciju organizacija civilnog društva ➤ Umreženost i suradnja neprofitnog i javnog sektora ➤ Iskustvo u korištenju predpristupnih i drugih vanjskih izvora financiranja ➤ Podrška lokalne i regionalnu uprave u radu neprofitnog sektora 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Postojeće organizacije civilnog društva i udruge s područja županije su najčešće uskog kruga djelovanja ➤ Slaba povezanost i suradnja između udruga ➤ Niska razina razumijevanja uloge OCD-a u pružanju javnih usluga ➤ Nedovoljno razvijeni tehnički, ljudski i financijski kapaciteti OCD-a ➤ Vrlo mali postotak udruga koje koriste poticajna sredstva i programe razvoja namijenjene organizacijama civilnog društva ➤ Nedovoljno razvijen volonterizam ➤ Mali broj aktivnih udruga s visokom prepoznatljivošću u zajednici
MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Educiranje i osposobljavanje OCD-a za razvoj socijalnog poduzetništva ➤ Jače korištenje EU fondova ➤ Razvoj programa za intenzivniju suradnju i razmjenu znanja između neprofitnog i javnog sektora ➤ Jačanja partnerstva s drugim udrugama 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedovoljno razvijeni mehanizmi za uključivanje OCD-a u kreiranje zakonskim propisa ➤ Nedovoljno razvijena svijest lokalnih i regionalnih tijela o potrebi uspostavljanja partnerstva i razvoja suradnje sa OCD-ima ➤ Nepravilan zakonski okvir za razvoj društvenog ugovaranja

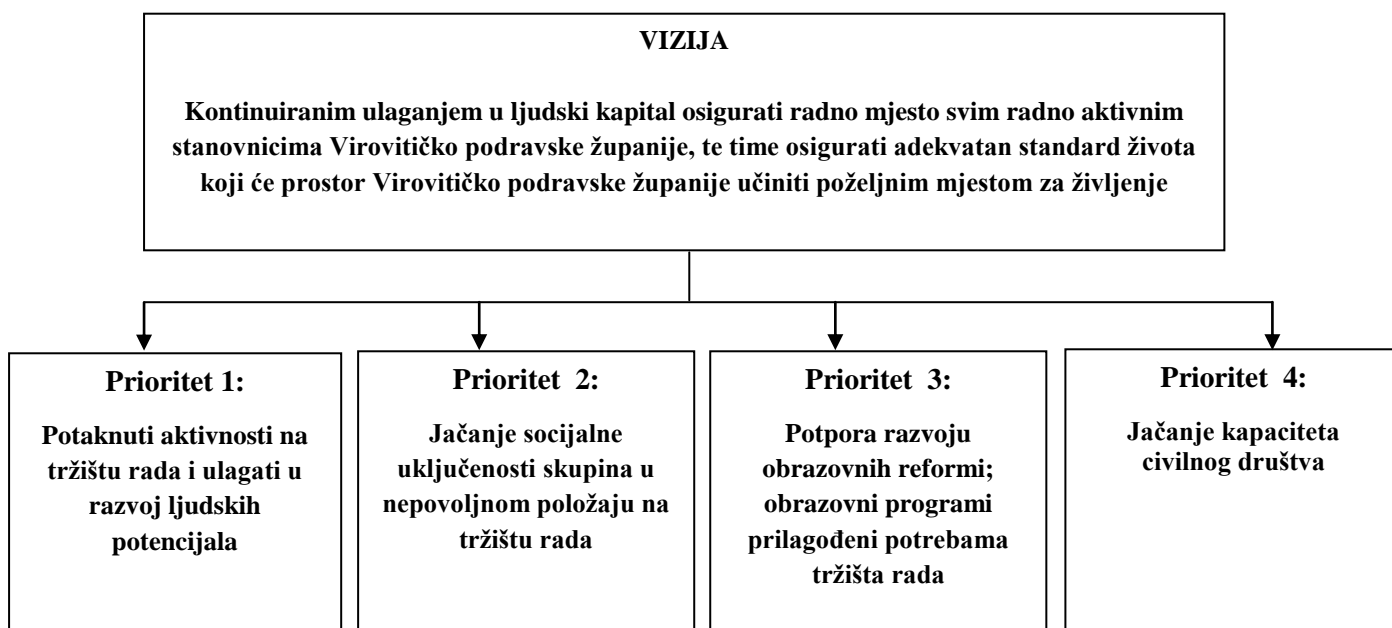
5. DEFINIRANJE VIZIJE, STRATEŠKIH CILJEVA I PRIORITETA

Vizija razvoja ljudskih potencijala na županijskoj razini predstavlja buduću željenu situaciju u području zapošljavanja, obrazovanja i socijalnog uključivanja. Temelji se na rezultatima tržišta rada i SWOT analize.

VIZIJA

Kontinuiranim ulaganjem u ljudski kapital osigurati radno mjesto svim radno aktivnim stanovnicima Virovitičko podravske županije, te time osigurati adekvatan standard života koji će prostor Virovitičko podravske županije učiniti poželjnim mjestom za življenje

Shematski prikaz:

6. PRIORITETI I MJERE

6.1. Opis prioriteta i mjera

Prioritet 1: Potaknuti aktivnosti na tržištu rada i ulagati u razvoj ljudskih potencijala

Povećanje zaposlenosti promoviranjem vješte, osposobljene i prilagodljive radne snage i poduzeća usmjerenih prema održavanju zaposlenosti, razvijanju poduzetništva, podupiranju stvaranja

poslova i povećanju udjela ljudskog potencijala u svim segmentima poslovanja. Kroz aktivne mjere zapošljavanja privlačiti na zapošljavanje i zadržavanje većeg broja ljudi u radnom odnosu. Povećati kvalitetu i učinkovitost usluga zapošljavanja koje pruža Područna služba HZZ-a kroz proširenje postojećih usluga i osposobljavanje i usavršavanje djelatnika područnih službi HZZ-a.

Mjera 1.1: Potpora poboljšanju konkurentnosti ljudskih potencijala i razvoju poduzetništva i obrtništva

Jačanje kapaciteta lokalnog malog i srednjeg poduzetništva kroz osposobljavanje i bolje upravljanje i konstantna edukacija u poduzetničkim i menadžerskim vještinama za postojeće poduzetnike i za poduzetnike početnike. Poticanje samozapošljavanja i povoljnija financijska potpora poduzetnicima početnicima. Unaprjeđivanje vještina traženih na tržištu rada kod nezaposlenih osoba što će im otvoriti mogućnosti pronalaženja novih i prikladnijih poslova. Povećanje privlačnosti deficitarnih zanimanja i stipendiranje polaznika obrazovnih programa za deficitarna zanimanja. Promoviranje rada kao jedne od osnovnih ljudskih vrijednosti te poticanje prostorne pokretljivosti radne snage.

- ✓ promoviranje kulture poduzetništva putem usmjerenog profesionalnog usmjeravanja u cilju zapošljavanja i samozapošljavanja
- ✓ Mikrokreditiranje nezaposlenih i skupina u nepovoljnom položaju radi pokretanja posla
- ✓ znanja i vještine za prilagodljivost malog i srednjeg poduzetništva
- ✓ usmjereno strukovno obrazovanje i savjetovanje
- ✓ izobrazba poduzetničkih i menadžerskih vještina
- ✓ Doškoloavanje, prekvalifikacija, dokvalifikacija nezaposlenih i skupina stanovništva u nepovoljnom položaju radi postizanja prilagodljivosti i mobilnosti radne snage

Mjera 1.2 : Potpora jačanju kapaciteta HZZ-a i ostalih potpornih mehanizama tržišta rada

U sklopu ove mjere povećati će se naponi za proširenje postojećih usluga koje pruža HZZ i podizanje kvalitete usluga prema krajnjim korisnicima. Cilj je osposobiti i usavršiti djelatnike HZZ-a da budu kompetentniji za pružanje novih, kvalitetnijih i individualiziranih usluga. Bitan segment ove mjere je i izrada aktivnih mjera na tržištu rada prilagođenih lokalnim potrebama.

- ✓ Kreiranje zajedničkih baza podataka i potreba koje uključuje sve ciljane skupine na tržištu rada
- ✓ Osposobljavanje i usavršavanje djelatnika područnih službi HZZ-a
- ✓ Izrada aktivnih mjera na tržištu rada
- ✓ Proširenje postojećih usluga koje pruža HZZ (informiranje, savjetovanje, usmjeravanje, edukacije)
- ✓ Usmjereni strukovni obrazovanja i savjetovanja

Prioritet 2 : Jačanje socijalne uključenosti skupina u nepovoljnom položaju na tržištu rada

Podržati uključivanje u obrazovni sustav skupina u nepovoljnom položaju, ojačati i poboljšati postojeću obrazovnu strukturu za djecu s teškoćama u razvoju te podržati pristup zapošljavanja grupa osoba s invaliditetom i drugih marginaliziranih grupa kako bi se olakšala njihova socijalna integracija i uključivanje na tržište rada. Povećati kvalitetu, broj i dostupnost socijalnih usluga djeci s teškoćama u razvoju, osobama s invaliditetom i njihovim obiteljima.

U okviru ovog prioriteta, osobama s invaliditetom kojima je otežan pristup obrazovanju i tržištu rada pomagat će se pružanjem odgovarajućeg obrazovanja, osposobljavanja i stvaranjem mreža potpore i boljih službi potpore za povećanje njihove opće zapošljivosti.

Mjera 2.1 Potpora uključivanju osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju u obrazovni sustav

Ovom mjerom se želi stvoriti jednake mogućnosti za uključivanje osoba s invaliditetom u obrazovni sustav kroz prilagodbu za sve vrste invaliditeta od razumne pristupačnosti obrazovnih institucija, ciljanih obrazovnih programa, kompetentnih edukatora, potpornih tehnologija u cilju lakšeg praćenja i usvajanja znanja do službi potpore (osobnih asistenata i asistenata u nastavi), prilagođenog stanovanja (studentski i đački domovi) i osiguravanja opće mobilnosti (prilagođeni prijevoz). Cilj mjere je stjecanje kompetencija sukladno preostalim psiho-fizičkim sposobnostima za uspješno uključivanje na tržište rada, ekonomsko osamostaljenje i socijalna uključenost u zajednicu.

- ✓ Omogućiti uključivanje osoba sa invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju u obrazovne ustanove primjenom novih, suvremenih i prilagođenih nastavnih programa, usklađenih sa potrebama na tržištu rada
- ✓ Dodatno educirati i osposobiti djelatnike u obrazovnim ustanovama za rad sa osobama sa invaliditetom i djecom s teškoćama u razvoju
- ✓ Poticati i razvijati nove metode poučavanja, prilagođene ciljanoj skupini korisnika
- ✓ Pružati potporu inovativnim projektima namijenjenim osobama u nepovoljnom položaju u obrazovnim ustanovama

Mjera 2.2. Potpora uključivanju osoba sa invaliditetom na tržište rada

Rad i zapošljavanje predstavljaju ključni element neovisnog življenja osoba s invaliditetom u suvremenom društvu i temeljno ljudsko pravo kojim se osigurava materijalna i socijalna neovisnost svake osobe pa tako i osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom suočavaju se s mnogim teškoćama u svezi njihove društvene integracije koje su uvjetovane njihovom diskriminacijom pri pristupanju tržištu rada. Zbog predrasuda i stereotipa, restriktivnih pravila u svezi obrazovanja i zapošljavanja, pomanjkanja radnog iskustva, neprilagođenosti radnih mjesta, pretpostavki i predrasuda poslodavaca i suradnika o sposobnostima i radnim kapacitetima osoba s invaliditetom, zbog neusklađenosti potreba tržišta rada i obrazovnih profila (mogućnosti izbora

škole i integracija u redovni sustav) osobe s invaliditetom se vrlo teško zapošljavaju. Barijere najčešće ne proizlaze iz invaliditeta već su rezultat neadekvatnog angažiranja da se adekvatnim inkluzivnim dizajnom pruže jednake mogućnosti za uključivanje na tržište rada.

Cilj ove mjere je izgraditi mreže mentora za socijalno uključivanje u privatnom sektoru i organizacijama civilnog društva i osiguravanje institucionalnih uvjeta za njezin djelotvoran rad, te provedbu shema za dodjelu bespovratnih sredstava koje podupiru zapošljavanje i druge socijalne usluge za osobe s invaliditetom koje pružaju javne institucije i organizacije civilnog društva.

- ✓ Promicanje održivog zapošljavanja skupina u nepovoljnom položaju i osoba s posebnim potrebama
- ✓ Informiranje i senzibilizacija poslodavaca za zapošljavanje skupina u nepovoljnom položaju i osoba s posebnim potrebama
- ✓ Pružanje potpore razvoju lokalnih poticajnih mjera za zapošljavanje skupina u nepovoljnom položaju i osoba s posebnim potrebama
- ✓ Poticanje i promoviranje socijalnog poduzetništva

Mjera 2.3. Potpora uključivanju skupina u nepovoljnom položaju na tržište rada

Mjera 2.4. Pružanje potpore razvoju socijalnih usluga i kapaciteta pružatelja socijalnih usluga

Cilj ove mjere je da se potakne kadrovski i profesionalni razvoj institucija koje pružaju socijalne usluge na području Virovitičko podravske županije, ojačati njihovu infrastrukturu i međuinstitucionalnu povezanost. Nizom aktivnosti i programa poticati i promovirati volonterski rad. Unaprijediti opseg, kvalitetu i dostupnost socijalnih usluga skupinama u nepovoljnom položaju, djeci s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom.

Mjera je usmjerena jačanju i razvoju kvalitete socijalnih usluga te proširenju njihovog kapaciteta. Mjera ima za cilj da što veći dio društvene zajednice prepozna socijalne probleme te se uključi u rješavanje istih.

- ✓ Podupirati daljnje reforme u sustavu socijalne skrbi
- ✓ Razvoj socijalnih usluga u zajednici za skupine u nepovoljnom položaju i osobe s posebnim potrebama
- ✓ Potpora razvoju volonterizma u zajednici
- ✓ Pružiti potporu inovativnim kao i prilagođenim aktivnostima namijenjenim razvoju vještina mladih i samopoštovanja kao i njihovom jačanju;

Prioritet 3: Potpora razvoju obrazovnih reformi; obrazovni programi prilagođeni potrebama tržišta rada

Pružiti suvremeno i kvalitetno obrazovanje i kontinuirano osposobljavanje za sve, te osigurati osposobljavanje i obrazovanje koje može odgovoriti na potrebe tržišta rada vrlo je važno u vrijeme kada znanja stečena u školi i na fakultetu brzo postaju zastarjela zbog znanstvenog i tehničkog napretka, te brzog tehnološkog razvoja. Obrazovni programi bi trebali pružiti učenicima i

studentima znanje, ali i vještine potrebne za prilagođavanje promjenjivoj stvarnosti. Omogućiti prenošenje znanja i suradnju obrazovnih ustanova i poduzeća u svrhu njegovanja inovacija te doprinosa prilagodljivosti i konkurentnosti. Promicati cjeloživotno učenje kako bi se proširilo sudjelovanje i povećao pristup svim razinama obrazovanja te osiguralo ravnopravno sudjelovanje u obrazovanju, a onda i na tržištu rada.

Mjera 3.1. Unapređenje obrazovnog sustava

Cilj predložene mjere je uskladiti obrazovni sustav sa tržištem rada, i unaprijediti ga kroz jačanje strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i unapređivanjem suradnje obrazovnih institucija sa privatnim i javnim sektorom.

- ✓ Jačanje obrazovnih ustanova u cilju povećanja kvalitete i pristupa obrazovanju
- ✓ Jačanje strukovnog obrazovanja i osposobljavanja
- ✓ Usklađivanje sustava obrazovanja s potrebama tržišta rada i načelima socijalnog uključivanja;
- ✓ Osposobljavanje i profesionalno usavršavanje obrazovnog kadra
- ✓ Umrežavanje i suradnja obrazovnih institucija sa privatnim i javnim sektorom

Mjera 3.2. Potpora razvoju cjeloživotnog učenja

Ovom mjerom želi se potaknuti interes za cjeloživotnim obrazovanjem, s obzirom da ne postoji dovoljno razvijena svijest o potrebi cjeloživotnog učenja, i preko konkretnih aktivnosti u cjeloživotno obrazovanje uključiti što više osoba.

- ✓ Razvoj svijesti o potrebi cjeloživotnog učenja
- ✓ Izrada i uvođenje novih, suvremenih obrazovnih programa
- ✓ Unapređenje razine informatičke pismenosti
- ✓ Poticajne mjere za sufinanciranje troškova osposobljavanja, prekvalifikacija, stručnog usavršavanja ili dokvalifikacija

Mjera 3.3. Potpora razvoju novih studijskih programa

Prioritet 4: Jačanje kapaciteta civilnog društva

Ojačati kapacitete organizacija civilnog društva putem različitih edukacija i informiranja, te pripremiti i provesti razne programe usmjerene na jačanje socijalnog dijaloga. Potaknuti veću socijalnu osjetljivost građana prema svim društvenim slojevima i dati potporu organizacijama civilnog društva u provedbi inicijativa za razvoj zajednice.

Mjera 4.1. Potpora razvoju socijalnog dijaloga

Cilj ove mjere je veća socijalna osjetljivost građana prema svim društvenim slojevima i manjinskim skupinama građana, posebice kada se radi o izobrazbi i zapošljavanju. Postojeće organizacije civilnog društva i udruge s područja županije su najčešće uskog kruga djelovanja i

između njih je slaba povezanost i suradnja. Cilj je ove mjere unaprijediti organizacijske sposobnosti svih socijalnih partnera sa područja županije kako bi se povećala učinkovitost i održivost socijalno dijaloga.

- ✓ Unapređenje organizacijskih sposobnosti socijalnih partnera u svrhu povećanja učinkovitosti i održivosti
- ✓ Priprema i provedba programa usmjerenih ka jačanju socijalnog dijaloga

Mjera 4.2. Potpora unapređenju kapaciteta organizacija civilnog društva

Cilj je da se organizacije civilnog društva tj. udruge građana potakne na jače djelovanje za ciljane skupine građana ali i da utječu na ukupno građanstvo u smislu stvaranja ili jačanja svijesti o pojedinim društvenim problemima.

- ✓ Potpora organizacijama civilnog društva u provedbi inicijativa za razvoj zajednice u svrhu lakšeg zapošljavanja i dobrog upravljanja na lokalnoj razini
- ✓ Poticanje volonterizma
- ✓ Informiranje, pružanje savjetodavnih usluga, edukacije OCD-a na lokalnoj razini

Mjera 4.3. Umrežavanje organizacija civilnog društva Panonske Hrvatske

6.2. Razrada mjera;

Prioritet	Prioritet 1: Potaknuti aktivnosti na tržištu rada i ulagati u razvoj ljudskih potencijala
Mjera	Mjera 1.1. <i>Potpora poboljšanju konkurentnosti ljudskih potencijala i razvoju poduzetništva i obrtništva</i>
Opis mjere	Ojačati kapacitete lokalnog malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva poticanje samozapošljavanja i konstantne edukacije u poduzetničkim menadžerskim vještinama. Različitim aktivnostima povećati razinu prilagodljivosti poduzeća i radne snage. Unaprjeđivanje vještina traženih na tržištu rada kod nezaposlenih osoba što će im otvoriti mogućnosti pronalaženja novih i prikladnijih poslova.
Aktivnosti	1. promoviranje kulture poduzetništva putem usmjerenog profesionalnog usmjeravanja u cilju zapošljavanja i samozapošljavanja 2. mikrokreditiranje nezaposlenih i skupina u nepovoljnom položaju radi pokretanja posla

	3. znanja i vještine za prilagodljivost malog i srednjeg poduzetništva			
	4. usmjereno strukovno obrazovanje i savjetovanje			
	5. izobrazba poduzetničkih i menadžerskih vještina			
	6. doškoloavanje, prekvalifikacija, dokvalifikacija nezaposlenih i skupina stanovništva u nepovoljnom položaju radi postizanja prilagodljivosti i mobilnosti radne snage.			
Sudionici	HZZ, Razvojne agencije, obrazovne institucije, HOK, HGK,			
Korisnici / Ciljane skupine	Poduzetnici, obrtnici, zaposlene i nezaposlene osobe			
Financijski plan	EU	Nacionalni nivo/ Lokalna razina	Ostalo	Ukupno
2011-2014				
Pokazatelji nadgledanja i ocjenjivanja				
Razina intervencije	Pokazatelj	Izvor podataka	Osnova studije	Cilj
Neposredni rezultat (nadgledanja)	Broj promotivnih aktivnosti za promoviranje kulture poduzetništva	HZZ, HOK, HGK Razvojne agencije	Godišnja izvješća	8 promotivnih aktivnosti
	Broj programa za dodatna znanja i vještine;	HZZ, HOK, HGK Razvojne agencije	Godišnja izvješća	6 programa
	Povećanje broja profesionalnog usmjerenog savjetovanja	HZZ	Godišnja izvješća	Povećanje za 50%
Rezultat (nadgledanja)	Broj posjetitelja promotivnih aktivnosti	Izvješća, popisne liste sudionika	Godišnja izvješća	200 sudionika
	Broj osposobljenih kroz dodatne programe	Certifikati, Izvješća sa osposobljavanja	Godišnja izvješća	80 osposobljenih
	Broj korisnika profesionalnog			

	savjetovanja	HZZ	Godišnja izvješ	50% više
Učinak (ocjenjivanja)	Smanjenje nezaposlenosti	HZZ	Godišnja izvješ	Smanjenje broja nezaposlenosti za 5%
	Povećana razina poduzetničke aktivnosti	HOK, HGK, HZ	Godišnja izvješ	Povećana razina poduzetničke aktivnosti za 10%

Prioritet	Prioritet 1: Potaknuti aktivnosti na tržištu rada i ulagati u razvoj ljudskih potencijala			
Mjera	Mjera 1.2. <i>Potpora jačanju kapaciteta HZZ-a i ostalih potpornih mehanizama tržišta rada</i>			
Opis mjere	Proširiti i podići kvalitetu usluga koje pruža HZZ, te podići razinu strukovnih kompetencija osoba uključenih u pružanje tih usluga. Izrada aktivnih mjera na tržištu rada prema lokalnim potrebama. Korisnicima usluga HZZ-a biti će pružane kvalitetnije i individualiziranije usluge.			
Aktivnosti	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kreiranje zajedničkih baza podataka i potreba koje uključuje sve ciljane skupine na tržištu rada 2. Osposobljavanje i usavršavanje djelatnika područnih službi HZZ-a 3. Izrada aktivnih mjera na tržištu rada 4. Proširenje postojećih usluga koje pruža HZZ (informiranje, savjetovanje, usmjeravanje, edukacije) 5. Usmjereni strukovni obrazovanja i savjetovanja 			
Sudionici	Središnja služba HZZ-a, Područna služba HZZ-a, lokalni dionici			
Korisnici / Ciljane skupine	Svi zaposlenici područne službe, zaposlene i nezaposlene osobe			
Financijski plan	EU	Nacionalni nivo/ Lokalna razina	Ostalo	Ukupno
2011-2014				
Pokazatelji nadgledanja i ocjenjivanja				

Razina intervencije	Pokazatelj	Izvor podataka	Osnova studije	Cilj
Neposredni rezultat (nadgledanja)	Kreirana baza podataka	HZZ	Godišnja izvješće	Baza podataka ispunjava svoju svrhu
	Broj programa osposobljavanja	HZZ	Godišnja izvješće	10 programa osposobljavanja
	Broj programa aktivnih mjera	HZZ	Godišnja izvješće	6 godišnjih programa
Rezultat (nadgledanja)	Osigurani svi relevantni podaci	HZZ	Godišnja izvješće	Baze podataka
	Broj osposobljenih djelatnika	HZZ	Godišnja izvješće	25 osposobljenih djelatnika
	Broj sudionika u aktivnim mjerama	HZZ	Godišnja izvješće	400 sudionika
Učinak (ocjenjivanja)	Smanjenje broja nezaposlenih osoba	HZZ,	Godišnja izvješće	5% smanjenje nezaposlenosti
	% djelatnika sa nadograđenim vještinama	HZZ	Godišnja izvješće	95% djelatnika s nadograđenim vještinama

Prioritet	Prioritet 2: Jačanje socijalne uključenosti skupina u nepovoljnom položaju na tržištu rada
Mjera	Mjera 2.1. <i>Potpora uključivanju skupina u nepovoljnom položaju, osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju u obrazovni sustav</i>
Opis mjere	Zbog predrasuda i nepristupačnosti obrazovnih institucija osobe s invaliditetom u vrlo malom postotku stječu formalno obrazovanje (14% ima SSS). Cilj mjere je stjecanje kompetencija sukladno preostalim psiho-fizičkim sposobnostima za uspješno uključivanje na tržište rada, ekonomsko osamostaljenje i socijalna uključenost u zajednicu.
Aktivnosti	<ol style="list-style-type: none"> 1. Omogućiti uključivanje osoba u nepovoljnom položaju, osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju u obrazovne ustanove primjenom novih, suvremenih i prilagođenih nastavnih programa, usklađenih sa potrebama na tržištu rada 2. Dodatno educirati i osposobiti djelatnike u obrazovnim ustanovama za rad s osobama s invaliditetom 3. Poticati i razvijati nove metode poučavanja, prilagođene ciljanoj skupini

	korisnika 4. Pružati potporu inovativnim projektima namijenjenim osobama u nepovoljnom položaju u obrazovnim ustanovama			
Sudionici	MZOŠ, HZZ, škole, fakulteti, udruge			
Korisnici / Ciljane skupine	Osobe s invaliditetom, mladi i žene s invaliditetom, mlade osobe s invaliditetom koje zbog nepristupačnog obrazovanja nisu stekli formalno obrazovanje, starije osobe s invaliditetom			
Financijski plan	EU	Nacionalni nivo Lokalna razina	Ostalo	Ukupno
2011-2014				
Pokazatelji nadgledanja i ocjenjivanja				
Razina intervencije	Pokazatelj	Izvor podataka	Osnova studije	Cilj
Neposredni rezultat (nadgledanja)	Popis stanovništva	Virovitičko podravsk županija	Godišnje izvješće	Točan broj osoba s invaliditetom i dječ teškoćama u razvoju
	Broj programa osposobljavanja za OSI	Obrazovne institucije	Godišnje izvješće	8 programa osposobljavanja
	Broj programa osposobljavanja stručnjaka	Obrazovne institucije	Godišnje izvješće	6 programa osposobljavanja
	Broj OSI uključenih u programe	Popisne liste	Godišnje izvješće	Broj OSI uključenih programe
	Broj savjetovanja	HZZ	Godišnje izvješće	Broj planiranih savjetovanja

Rezultat (nadgledanja)	Broj osposobljenih OSI	HZZ, Obrazovne institucije	Godišnje izvješće	Broj osposobljenih OSI
	Broj osposobljenih stručnjaka	Obrazovne institucije	Godišnje izvješće	Broj osposobljenih stručnjaka
	Broj OSI uključenih u programe uključivanja	Popisne liste	Godišnje izvješće	Broj OSI uključenih programe
	Broj pristupačnih škola koje osiguravaju potporne tehnologije	Virovitičko podravsk ^e županija	Godišnje izvješće	Broj škola
Učinak (ocjenjivanja)	% povećanja programa za OSI	Obrazovne institucije	Godišnje izvješće	Za 15% povećani programi za OSI
	% nastavnika s nadograđenim vještinama	Obrazovne institucije	Godišnje izvješće	30% nastavnika ima nadograđene vještine
	% škola koje koriste potporne tehnologije	Virovitičko podravsk ^e županija	Godišnje izvješće	15% škola koristi potpornu tehnologiju
	% polaznika koji su stekli kompetencije	Obrazovne institucije certifikati	Godišnje izvješće	90% polaznika stekli kvalitetne i potrebne kompetencije
	% zaposlenih OSI	HZZ	Godišnje izvješće	10% zaposlenih OSI

Prioritet	Prioritet 2: Jačanje socijalne uključenosti skupina u nepovoljnom položaju na tržištu rada
Mjera	Mjera 2.2 <i>Potpora uključivanju skupina u nepovoljnom položaju na tržište rada</i>
Opis mjere	Cilj ove mjere je izgraditi mreže mentora za socijalno uključivanje privatnom sektoru i organizacijama civilnog društva i osiguravanje institucionalnih uvjeta za njezin djelotvoran rad, te provedbu shema dodjelu bespovratnih sredstava koje podupiru zapošljavanje i druge mjerodavnih usluga za OSI koje pružaju javne institucije i organizacije

	civilnog društva.			
Aktivnosti	<ol style="list-style-type: none"> 1. Provesti istraživanje uzroka razlika u zapošljivosti među osobama s invaliditetom i ostalih skupina u nepovoljnom položaju na tržištu rada 2. Promicati održivost zapošljavanja skupina u nepovoljnom položaju i osoba s invaliditetom 3. Informiranje i senzibilizacija poslodavaca za zapošljavanje skupina u nepovoljnom položaju i osoba s invaliditetom 4. Pružanje potpore razvoju lokalnih poticajnih mjera za zapošljavanje skupina u nepovoljnom položaju i osoba s invaliditetom 5. Razvoj novih međuinstitucionalnih modela i međusektorskih poslovnih rješenja za rad sa osobama s invaliditetom 6. Poticanje i promoviranje socijalne ekonomije 			
Sudionici	MZSS, Centri za socijalnu skrb u VPŽ, HZZ, udruge			
Korisnici / Ciljane skupine	OSI, mladi i žene s invaliditetom, starije OSI			
Financijski plan	EU	Nacionalni nivo Lokalna razina	Ostalo	Ukupno
2011-2014				
Pokazatelji nadgledanja i ocjenjivanja				
Razina intervencije	Pokazatelj	Izvor podataka	Osnova studije	Cilj
Neposredni rezultat (nadgledanja)	<p>Popis stanovništva</p> <p>Broj kampanja za informiranje poslodavaca i jačanja svijesti i empatije javnosti za OSI</p> <p>Broj poticajnih potpora</p> <p>Broj osnovanih socijalnih poduzeća</p>	<p>Virovitičko podravska županija</p> <p>HOK, HGK</p> <p>HZZ</p> <p>HGK, Virovitičko podravska županija</p>	<p>Godišnje izvješće</p> <p>Godišnje izvješće</p> <p>Godišnje izvješće</p> <p>Godišnje izvješće</p>	<p>Točan broj osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju</p> <p>Broj održanih kampanja; broj sudionika</p> <p>4 poticajne potpore</p> <p>Broj osnovanih socijalnih poduzeća</p>

Rezultat (nadgledanja)	Broj novih poslova za OSI	HZZ, HGK, HOK	Godišnje izvješće	Broj novih poslova za OSI
Učinak (ocjenjivanja)	% zaposlenih OSI	HZZ	Godišnje izvješće	10% zaposlenih OSI

Prioritet	Prioritet 2: Jačanje socijalne uključenosti skupina u nepovoljnom položaju na tržištu rada
Mjera	Mjera 2.3. <i>Pružanje potpore razvoju socijalnih usluga i kapaciteta pružatelja socijalnih usluga</i>
Opis mjere	Ovom mjerom se želi potaknuti kadrovski i profesionalni razvoj institucija koje pružaju socijalne usluge na području VPŽ, ojačati njihovu infrastrukturu i međuinstitucionalnu povezanost, razviti i proširiti programe koje pružaju krajnjim korisnicima, te poboljšati kompetencije stručnih radnika. Unaprijediti opseg, kvalitetu i dostupnost socijalnih usluga djeci s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom i njihovim obiteljima.
Aktivnosti	<ol style="list-style-type: none"> 1.Podupirati daljnje reforme u sustavu socijalne skrbi. 2.Razvoj socijalnih usluga u zajednici za skupine u nepovoljnom položaju, djecu s teškoćama razvoju i osobe s invaliditetom. 3.Zapošljavanje većeg broja potrebnih stručnjaka 4.Osigurati provođenje ranointerventnih i preventivnih programa za neurorizičnu djecu i njihove obitelji 5.Osigurati rad mobilnih stručnih timova 6.Potpore razvoju volonterizma u zajednici. 7.Pružiti potporu inovativnim kao i prilagođenim aktivnostima namijenjenim razvoju vještina mladih i odraslih, samopoštovanja kao i njihovom jačanju. 8.Organizirati i osigurati stručno usavršavanje i superviziju pružatelja socijalnih usluga.
Sudionici	<p>Centar za socijalnu skrb Virovitica i Slatina</p> <p>Obiteljski centar Virovitičko-podravske županije</p> <p>Odgovorno-obrazovne ustanove na području Virovitičko-</p>

	podravske županije Ustanove iz područja zdravstva na području Virovitičko-podravske županije Virovitičko-podravska županija, gradovi i općine Zavod za zapošljavanje Nevladine udruge			
Korisnici / Ciljane skupine	<ul style="list-style-type: none"> ○ osobe u nepovoljnom položaju ○ mladi koji izlaze na tržište rada ○ odrasli na tržištu rada ○ stručnjaci – pružatelji socijalnih usluga 			
Financijski plan	EU	Nacionalni nivo Lokalna razina	Ostalo	Ukupno
2011-2014				
Pokazatelji nadgledanja i ocjenjivanja				
Razina intervencije	Pokazatelj	Izvor podataka	Osnova studije	Cilj
Neposredni rezultat (nadgledanja)	Broj programa i aktivnosti namijenjenih poticanju volonterskog rada	Područna služba HZ Centar za socijalnu skrb Virovitica i Slatina; Obiteljski centar VF	Godišnja izvješće	6 različitih programa za poticanje volonterskog rada godišnje
	Broj i kvaliteta provedenih radionica, predavanja ili edukacija namijenjenih mladima i odraslima	Izvješće voditelja radionica, predavanja ili edukacije	Godišnja izvješće	8 radionica, predavanja ili edukacija godišnje
	Broj organizirane edukacije i supervizija djelatnika pružatelja	Izvješća sa edukacij	Godišnja izvješće	6 godišnjih programa edukacije

	<p>socijalnih usluga</p> <p>Broj i kvaliteta pruženih socijalnih usluga</p> <p>Izgrađeni i opremljeni objekti zdravstvene i socijalne infrastrukture</p>	<p>Centar za socijalnu skrb Virovitica i Slatina</p> <p>Virovitičko podravska županija</p> <p>Centar za socijalnu skrb Virovitica i Slatina</p>	<p>Godišnja izvješće</p> <p>Uporabne dozvole</p>	<p>Povećana kvaliteta i broj pruženih socijalnih usluga</p> <p>3 centra za socijalnu skrb opremljena, izgrađen jedan objekt</p>
Rezultat (nadgledanja)	<p>Broj uključenih volontera</p> <p>Broj uključenih korisnika</p> <p>Broj institucija, organizacija i ustanova uključenih u provedbu aktivnosti</p> <p>Broj djelatnika uključenih u edukaciju</p> <p>Veći broj kvalitetnih socijalnih usluga</p>	<p>Popisne liste</p> <p>Izvješće voditelja programa</p> <p>Popisne liste</p> <p>Izvješće voditelja aktivnosti</p> <p>Izvješće voditelja edukacije</p> <p>Ankete korisnika socijalnih usluga</p>	<p>Godišnja izvješće</p> <p>Godišnja izvješće</p> <p>Godišnja izvješće</p> <p>Godišnja izvješće</p> <p>Godišnja izvješće</p>	<p>40 volontera uključeno u volonterski rad</p> <p>60 uključenih korisnika</p> <p>10 institucija, organizacija i ustanova uključenih u provedbu aktivnosti</p> <p>15 djelatnika uključeno u edukaciju</p> <p>200 zadovoljniji korisnika socijalnih usluga</p>
Učinak (ocjenjivanja)	% povećanih aktivnosti za poticanje volonterskog rada	Obiteljski centar VI	Godišnje izvješće	Volonterski rad intenzivan u Virovitičko podravskoj

	% educiranosti djelatnika pružatelja socijalnih usluga	Centar za socijalnu skrb Virovitica i Slatina;	Godišnja izvješće	županiji 80% djelatnika educiranije za pružanje socijalnih usluga korisnicima
	% povećanja broja kvalitete socijalnih usluga	Ankete korisnika;	Godišnja izvješće	50% zadovoljniji korisnika socijalnih usluga

Prioritet	Prioritet 3: Potpora razvoju obrazovnih reformi; obrazovni programi prilagođeni potrebama tržišta rada
Mjera	Mjera 3.1. <i>Unapređenje obrazovnog sustava</i>
Opis mjere	Obrazovni sustav nije usklađen s potrebama tržišta rada te ga je potrebno unaprijediti kroz jačanje strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, usklađivanjem sustava obrazovanja s potrebama tržišta rada te unapređivanjem suradnje obrazovnih institucija sa privatnim i javnim sektorom.
Aktivnosti	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jačanje svijesti obrazovnih ustanova o potrebi uvođenja sustava upravljanja kvalitetom 2. Jačanje strukovnog obrazovanja i osposobljavanja 3. Usklađivanje sustava obrazovanja s potrebama tržišta rada i načelima socijalnog uključivanja 4. Osiguranje financijskih sredstava za profesionalno usavršavanje obrazovnog kadra 5. Umrežavanje i suradnja obrazovnih institucija sa privatnim i javnim sektorom
Sudionici	- Obrazovne institucije osnovnoškolske, srednjoškolske visokoškolske razine

	<ul style="list-style-type: none"> - Jedinice lokalne uprave i područne samouprave - Agencija za odgoj i obrazovanje - Agencija za strukovno obrazovanje - Agencija za visoko obrazovanje - Hrvatski zavod za zapošljavanje - Hrvatska obrtnička komora - Hrvatska gospodarska komora 			
Korisnici / Ciljane skupine	Zaposlenici u obrazovnim institucijama			
Financijski plan	EU	Nacionalni nivo/ Lokalna razina	Ostalo	Ukupno
2011-2014				
Pokazatelji nadgledanja i ocjenjivanja				
Razina intervencije	Pokazatelj	Izvor podataka	Osnova studije	Cilj
Neposredni rezultat (nadgledanja)	<p>Broj obrazovnih institucija koje su uvele sustav upravljanja kvalitetom</p> <p>Uvođenje novih obrazovnih programa</p> <p>Sklapanje sporazuma o suradnji s gospodarskim subjektima</p>	<p>Virovitičko podravsko župani</p> <p>Virovitičko podravsko župani</p> <p>HOK, HGK</p> <p>Virovitičko podravsko župani</p>	<p>Godišnji izvješta</p> <p>Godišnji izvješta</p> <p>Godišnji izvješta</p> <p>Godišnji izvješta</p>	
Rezultat (nadgledanja)	<p>Broj obrazovnih institucija koje koriste sustav upravljanja kvalitetom</p> <p>Broj novih obrazovnih</p>	<p>Virovitičko podravsko župani</p> <p>Virovitičko podravsko župani</p>	<p>Godišnji izvješta</p> <p>Godišnji izvješta</p> <p>Godišnji izvješta</p>	

	programa Broj sklopljenih sporazuma	HOK, HGK Virovitičko podravska županija	Godišnji izvještaj	
Učinak (ocjenjivanja)	% škola koje koriste nove tehnike	Virovitičko podravska županija	Godišnji izvještaj	70% škola koriste nove tehnike
	% zaposlenosti	Virovitičko podravska županija, HZZ	Godišnji izvještaj	15% povećana zaposlenost mladih

Prioritet	Prioritet 3: Potpora razvoju obrazovnih reformi; obrazovni programi prilagođeni potrebama tržišta rada
Mjera	Mjera 3.2. <i>Potpora razvoju cjeloživotnog učenja</i>
Opis mjere	S obzirom da ne postoji dovoljno razvijena svijest o potrebi cjeloživotnog učenja, ovom mjerom želi se potaknuti interes za cjeloživotnim obrazovanjem i preko konkretnih aktivnosti cjeloživotno obrazovanje uključiti što više osoba.
Aktivnosti	<ol style="list-style-type: none"> 1. Razvoj svijesti o potrebi cjeloživotnog učenja 2. Izrada i uvođenje novih, suvremenih obrazovnih programa 3. Unapređenje razine informatičke pismenosti 4. Poticajne mjere za sufinanciranje troškova osposobljavanja, prekvalifikacija, stručnog usavršavanja ili dokvalifikacija
Sudionici	<ul style="list-style-type: none"> - Obrazovne institucije srednjoškolske i visokoškolske razine - Pučka otvorena učilišta - Hrvatski zavod za zapošljavanje
Korisnici / Ciljane skupine	Broj uključenih u program cjeloživotnog učenja

Financijski plan	EU	Nacionalni nivo Lokalna razina	Ostalo	Ukupno
2011-2014				
Pokazatelji nadgledanja i ocjenjivanja				
Razina intervencije	Pokazatelj	Izvor podataka	Osnova studije	Cilj
Neposredni rezultat (nadgledanja)	<p>Informativne kampanje na temu cjeloživotnog učenja</p> <p>Uvođenje novih, suvremenih obrazovnih programa</p>	<p>Obrazovne institucije</p> <p>Obrazovne institucije, Virovitičko podravska županija</p>	<p>Godišnja izvješće</p> <p>Godišnja izvješće</p>	<p>4 kampanje</p>
	Broj Informatičkih tečajeva	Institucija koja provodi informatičke tečajeve	Godišnja izvješće	25 informatičkih tečajeva
	<p>Napravljene poticajne mjere za sufinanciranje troškova osposobljavanja, prekvalifikacija, stručnog usavršavanja ili dokvalifikacija</p>	Virovitičko podravska županija, HZZ, HOK, HGK	Godišnja izvješće	Doneseno 6 poticajnih mjera
Rezultat (nadgledanja)	Broj sudionika na kampanjama	Obrazovne institucije, Popisne liste	Godišnja izvješće	1000 sudionika
	Broj novih, suvremenih obrazovnih programa	Virovitičko podravska županija	Godišnja izvješće	10 novih, suvremenih obrazovnih programa
	Broj polaznika informatičkih	Popisne liste,	Godišnja izvješće	

	tečajeva	Izvješće voditelja edukacija		250 polaznika
	Broj korisnika poticajnih mjera	HZZ, HOK, HGK	Godišnja izvješće	300 korisnika poticajnih mjera
Učinak (ocjenjivanja)	% uspješnosti polaznika novih, suvremenih obrazovnih programa	Obrazovne institucije	Godišnja izvješće	
	%povećana razina informatičke pismenosti	Obrazovne institucije	Godišnja izvješće	50% povećana razina informatičke pismenosti
	% povećane stope zapošljavanja	HZZ	Godišnja izvješće	15% povećana stopa zapošljavanja

Prioritet	Prioritet 4: Jačanje kapaciteta civilnog društva			
Mjera	Mjera 4.1. Potpora razvoju socijalnog dijaloga			
Opis mjere	Cilj ove mjere je veća socijalna osjetljivost građana prema svim društvenim slojevima i manjinskim skupinama građana, posebice kada se radi o izobrazbi i zapošljavanju.			
Aktivnosti	1.Unapređenje organizacijskih sposobnosti socijalnih partnera u svrhu povećanja učinkovitosti i održivosti 2.Priprema i provedba programa usmjerenih ka jačanju socijalnog dijaloga			
Sudionici	Virovitičko podravska županija, Udruge s područja županije, jedinice lokalne samouprave			
Korisnici / Ciljane skupine	stanovnici virovitičko podravske županije			
Financijski plan	EU	Nacionalni nivo	Ostalo	Ukupno

		Lokalna razina		
2011-2014				
Pokazatelji nadgledanja i ocjenjivanja				
Razina intervencije	Pokazatelj	Izvor podataka	Osnova studije	Cilj
Neposredni rezultat (nadgledanja)				
Rezultat (nadgledanja)				
Učinak (ocjenjivanja)				

Prioritet	Prioritet 4: Jačanje kapaciteta civilnog društva			
Mjera	Mjera 4.2. <i>Potpora unapređenju kapaciteta organizacija civilnog društva</i>			
Opis mjere	Ima za cilj da se organizacije civilnog društva tj. udruge građana potakne na jače djelovanje za ciljne skupine građana ali i da utječu na ukupno građanstvo u smislu stvaranja ili jačanja svijesti o pojedinim društvenim problemima.			
Aktivnosti	<p>1.Potpora organizacijama civilnog društva u provedbi inicijativa za razvoj zajednice u svrhu lakšeg zapošljavanja i dobrog upravljanja na lokalnoj razini</p> <p>2.Poticanje volonterizma</p> <p>3.Informiranje, pružanje savjetodavnih usluga, edukacije OCD-a na lokalnoj razini</p>			
Sudionici				
Korisnici / Ciljne skupine				
Financijski plan	EU	Nacionalni nivo	Ostalo	Ukupno
		Lokalna razina		

2011-2014				
Pokazatelji nadgledanja i ocjenjivanja				
Razina intervencije	Pokazatelj	Izvor podataka	Osnova studije	Cilj
Neposredni rezultat (nadgledanja)				
Rezultat (nadgledanja)				
Učinak (ocjenjivanja)				

7. IMPLEMENTACIJA; FINANCIJSKI OKVIR

Provedba Strategije razvoja ljudskih potencijala zahtijeva značajnu financijsku podršku, te je stoga neophodna suradnja svih institucija uključenih u provedbu Strategije na županijskoj i lokalnoj razini kako bi iste ugradile elemente za postizanje specifičnih ciljeva u području razvoja ljudskih potencijala koji su navedeni u ovom dokumentu u svoje akcijske planove.

Glavni izvori financiranja projekata prepoznatih za razvoj ljudskih potencijala na području Virovitičko podravske županije su:

- ✓ EU fondovi, prvenstveno Europski socijalni fond
- ✓ Nacionalni izvori financiranja
- ✓ lokalne/regionalne samouprave
- ✓ poslovni sektor

Europski socijalni fond predstavlja glavni financijski instrument EU za ostvarivanje strateških ciljeva politike zapošljavanja. Jedna od važnih mjera je financiranje jačanja administrativne sposobnosti u državnoj upravi i javnom sektoru u području gospodarstva, zapošljavanja, socijalne politike. Fond osigurava podršku europskim regijama koje su pogođene visokom stopom nezaposlenosti. Neke od mjera navedenih u Strategiji razvoja ljudskih potencijala Virovitičko-podravske županije koje je moguće financirati iz ESF fonda su:

- Poticanje ulaganja u ljudske resurse unaprjeđivanja vještina radne snage kroz cjeloživotno učenje, inovacije i poduzetništvo, ICT (informatičko društvo) i usavršavanje vještina upravljanja, profesionalno usmjeravanje, obuka predavača u različitim stručnim područjima i sl.
- Prilagodba gospodarskim promjenama: produktivnija organizacija rada, stjecanje novih znanja i vještina, zapošljavanje i obuka
- Poboljšanje pristupa tržištu rada kroz modernizaciju i jačanje institucija, aktivnim mjerama zapošljavanja (npr. samozapošljavanje), uključenje žena i mladih, socijalno isključenih osoba

- Socijalna uključenost koja se odnosi na osjetljive skupine, njihovo zapošljavanje, relevantnu pomoć i usluge te borba protiv svakog vida diskriminacije
- Podržati rad službi za zapošljavanje i njihovo umrežavanje s istraživačkim centrima, provoditi studije o potrebama za određenim profilom radne snage
- Partnerstvom do reformi (dijalog i suradnja u policy-making procesu) za područja određena u Cilju 1: jačanje administrativne sposobnosti u državnoj upravi i javnom sektoru u području gospodarstva, zapošljavanja, socijalne politike); reforma obrazovanja; jačanje ljudskih potencijala u istraživanju i razvoju; mjere cjeloživotnog učenja

Mjere i projekti koje je moguće financirati iz pretpristupnog programa u okviru IPA IV komponente mogu se odnositi isključivo na razvoj ljudskih potencijala i to u okviru područja zapošljavanja, edukacije i socijalnog uključivanja. Zasad je trećim prioritetom Strategije razvoja ljudskih potencijala predviđena mjera Cjeloživotno učenje, tako da je cjeloživotno učenje zasigurno jedan od prioriteta u programu IPA. Potrebno je definirati koje će se sve aktivnosti financirati u sklopu ove mjere.

Što se tiče mogućnosti financiranja edukacije dugotrajno nezaposlenog stanovništva, neke bi se skupine nezaposlenih mogle tretirati kao socijalno isključene, primjerice neobrazovane žene u ruralnim područjima, a u tom smislu bi se takvi programi mogli financirati kroz mjere predviđene u trećem prioritetu.

Kohezijski fond Europske unije i mjere koje bi se mogle financirati iz navedenog fonda:

- Obrazovanje i znanost specifično se navode kod Europskog socijalnog fonda, no recimo djelatnici Sveučilišta (Ekonomski fakultet Rijeka s dislociranim programima u Bjelovaru, Visoka škola sestrinstva i Visoka tehnička škola u Bjelovaru) svojim stručnim znanjima mogu pridonijeti ostvarivanju projekata financiranim iz Kohezijskog fonda.

8. IMPLEMENTACIJA; INSTITUCIONALNI OKVIR

Strategija razvoja ljudskih potencijala predstavlja dokument koji se mijenja kao što se mijenjaju okolnosti koje su ju odredile. I njena implementacija, u vidu realizacije definiranih projekata, može biti manje ili više uspješna. Stoga je posebnu pozornost potrebno posvetiti kojim instrumentima, institucijama i mehanizmima se Strategija razvoja ljudskih potencijala Virovitičko podravske županije može najučinkovitije ostvarivati, što znači dograđivati ju i provoditi u vidu realizacije projekata proizašlih iz njenih mjera.

Za uspješno ostvarivanje Strategije razvoja ljudskih potencijala potrebno je ostvariti snažnu suradnju svih institucija koje su u njegovoj izradi sudjelovale, te je nadležnost za provedbu potrebno podijeliti na županijsku i lokalnu razinu.

8.1. Institucionalni okvir provedbenog tijela;

Uloge i nadležnosti ključnih čimbenika u provedbi Strategije:

- **Lokalno partnerstvo za zapošljavanje**

Lokalno partnerstvo za zapošljavanje najvažnije je tijelo unutar sustava za provedbu Strategije razvoja ljudskih potencijala. Lokalno partnerstvo ne djeluje samo u fazi izrade SRLJP nego je ključni čimbenik i u njenoj implementaciji.

- **Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (županijski odjel)**

Ima sveobuhvatnu odgovornost za razvoj politike zapošljavanja i naknadne programe i planove, njihovu provedbu, praćenje i ocjenjivanje; razvija strategije, programe i politike poticanja gospodarskog razvoja. Uključeno je u Vladin program gospodarsko-socijalne reforme, potiče aktivnosti međunarodne suradnje, podržava razvoj poslovne okoline. Stvara pozitivno okruženje za poslovanje općenito, za unutarnja ulaganja i započinjanje poduzetničkih pothvata.

- **Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa (županijski odjel)**

Uloga MZOŠ-a vrlo je značajna u provedbi Strategije razvoja ljudskih potencijala koji se odnose na strukovno obrazovanje i osposobljavanje.

- **Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi (županijski odjel)**

Nadležno je za provedbu zdravstvenih programa i programa socijalne skrbi.

- **Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja (županijski odjel)**

Ima važnu ulogu u provedbi dijelova Strategije koji se odnose na razvoj ljudskih potencijala i povećavanje mogućnosti zapošljavanja u ruralnim područjima.

- **Hrvatski zavod za zapošljavanje (područni uredi)**

Na području Virovitičko podravske županije djeluje jedna javna služba za zapošljavanje Hrvatski zavod za zapošljavanje Područna služba Virovitica sa ispostavama u Slatini, Pitomači i Orahovici. HZZ PS Virovitica je vodeća je institucija na tržištu rada Županije, koja ima za ciljeve objediniti cjelokupnu ponudu i potražnju na regionalnom tržištu tada, postići što učinkovitije posredovanje kroz razvoj usluga visoke kvalitete prema potrebama klijenata, razvijati vlastita znanja, vještina i sposobnosti i promicati partnerske odnosa s dionicima na tržištu rada.

- **Hrvatska gospodarska komora (županijski odjel)**

Poboljšanje gospodarskog okruženja jedan je od najvažnijih zadataka Komore. Ono se postiže kroz različite aktivnosti s ciljem povećanja razmjene roba i usluga, te poboljšanjem u svim drugim oblicima gospodarske suradnje s poslovnim subjektima u zemlji i inozemstvu.

- **Hrvatska obrtnička komora (županijski odjel)**

Najveće je gospodarsko udruženje u Hrvatskoj i za cilj ima stvoriti preduvjete za brži razvoj trgovine i hrvatskog gospodarstva općenito. Iz tog razloga, Komora će biti dragocjen partner u jačanju veza između obrtništva, obrazovnog sektora i radne snage.

- **Državni zavod za statistiku (županijski ured)**

Može podupirati Strategiju razvoja ljudskih potencijala pružajući važne podatke i analize potrebne za daljnje revizije, za aktivnosti praćenja i ocjenjivanja.

- **Nevladine organizacije**

Nevladine organizacije značajni su i vrlo korisni sudionici u provedbi ove Strategije. To stoga što dobivaju više sredstava od donatora nego iz lokalnih izvora i jer imaju iskustvo u provođenju projekata. Dakle, one aktivno sudjeluju u privlačenju sredstava u Županiju za financiranje aktivnosti koje ne pokrivaju lokalni izvori. Također, nevladine organizacije mogu biti ključni akteri u provedbi socijalnih politika

- **Javne ustanove**

Javne ustanove financirane iz državnog proračuna i proračuna lokalne uprave i samouprave imati će značajnu ulogu u privlačenju sredstava iz vanjskih izvora u Županiju. Naime, njihov neprofitni karakter čini ih raspoloživim za primanje nepovratne financijske pomoći iz fondova Europske unije.

- **Organizacije poslodavaca i sindikati**

Mogu aktivno doprinijeti provedbi glavnih sastavnica sastavnih Strategije razvoja ljudskih potencijala kroz informiranje, organiziranje strukovnih osposobljavanja, posredovanje pri zapošljavanju i sl.

- **Privatni sektor**

Privatni sektor je glavni pokretač stvaranja blagostanja i radnih mjesta. To je najteža zadaća čijem rješavanju bi ova Strategija trebala bitno doprinosti. To će se najviše ostvarivati potporom javnog sektora u vidu povećavanja konkurentnosti lokalnog gospodarstva čime bi ono generiralo nova radna mjesta. Iz tih razloga privatni sektor je krajnje vrijedan sudionik u provedbi ove Strategije i interes njegovog, ali održivog razvoja je primaran.

8.2. Institucionalni okvir; usklađivanje s regionalnim, nacionalnim i europskim okvirima

Politika regionalnog razvoja označava cjelovit i usklađen skup ciljeva, prioriteta, mjera i aktivnosti usmjerenih na poticanje održivog gospodarskog rasta, unaprjeđenje ekonomske i socijalne kohezije s krajnjim ciljem smanjivanja razvojnih razlika među regijama.

Cilj je politike regionalnog razvoja pridonijeti gospodarskom rastu i razvoju Republike Hrvatske sukladno načelima održivog razvoja, stvaranjem uvjeta koji će svim dijelovima zemlje omogućiti jačanje konkurentnosti i realizacije razvojnih potencijala.

Takvom politikom posebno se nastoji osigurati povezanost lokalnih i regionalnih razvojnih potreba s prioritetima razvoja središnje razine; osigurati potporu slabije razvijenim područjima za povećanje i optimalno korištenje vlastitog razvojnog potencijala otklanjanjem uzroka razvojnih teškoća; osigurati odgovarajuće mjere za ravnomjeren i održiv razvoj jedinica lokalne i područne

(regionalne) samouprave u pograničnom području, odnosno u području uz državnu granicu te poticati prekograničnu suradnju.

Na 59. sjednici održanoj 4. lipnja 2010. godine, Vlada RH usvojila je prijedlog Strategije regionalnog razvoja RH 2011.-2013. godine. Krajnji cilj Strategije regionalnog razvoja je ujednačiti razvojne mogućnosti u različitim dijelovima zemlje, među različitim društvenim skupinama, te utvrditi potrebu definiranja koherentne regionalne razvojne politike. Strategija regionalnog razvoja treba biti okvir što i kako zajedno raditi u svrhu dostizanja optimalnog razvoja i blagostanja svih regija na području RH, posvećujući pritom dodatnu pažnju područjima koja zaostaju u razvoju.

Strategija regionalnog razvoja, stavlja u središte nacionalni sustav koji omogućuje svim relevantnim sudionicima u procesu razvoja da rade zajedno kako bi definirali prioritete i pružili rješenja za probleme s kojima se suočavaju regije. Pored uspostave djelotvornijih razvojnih strategija, sustav će predstavljati značajan doprinos izgradnji kapaciteta za buduće korištenje Strukturalnih fondova EU.

Strategija regionalnog razvoja će se jasno usredotočiti na:

- izgradnju jedinstvenog sustava upravljanja razvojem na području čitave države
- mogućnosti rješavanja razvojnih poteškoćama pojedinih područja
- promicanje prekogranične suradnje.

Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske jasno su određeni nositelji politike regionalnog razvoja. Planiranje i provedba regionalne razvojne politike, prema Zakonu, organizira se na nekoliko razina javne vlasti. Prva je razina središnjih tijela državne uprave usmjerenih na poticanje razvoja, a druga jedinica područne (regionalne) samouprave.

Zakonom se nastoji snažno promovirati partnerstvo i suradnja između središnje i županijske razine kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri iskoristili razvojni potencijali cjelokupnog državnog teritorija.

Svaka od navedenih razina ima važnu ulogu u promicanju sveukupnog razvoja Republike Hrvatske. Središnja je razina odgovorna za sveukupnu viziju razvoja i aktivno vodstvo u ostvarenju ciljeva regionalnog razvoja, dok se prepoznavanjem uloge županijske razine omogućava potrebna fleksibilnost i daju mogućnosti da županije samostalno usmjere vlastiti razvoj prema ostvarenju vlastitih specifičnih, ali i sveukupnih ciljeva razvojne politike Republike Hrvatske.

Kako je još 2007. Republika Hrvatska, radi vođenja regionalne statistike za potrebe kohezijske politike Europske Unije, podijeljena na tri statističke regije (Sjeverozapadnu, Panonsku i Jadransku Hrvatsku), Zakon prati tu podjelu. Tako se na razini statističkih (NUTS 2) regija ustrojava temeljna institucionalna struktura za upravljanje regionalnim razvojem ne ulazeći u administrativno-teritorijalnu podjelu države. Riječ je o

minimalnoj institucionalnoj infrastrukturi za realizaciju načela partnerstva na razini statističkih regija (Partnerska vijeća statističkih regija).

Međutim, navedene se strukture u potpunosti oslanjaju na jedinice područne (regionalne) samouprave (županije) s područja pojedine statističke regije, koje i dalje ostaju glavne poluge upravljanja regionalnim razvojem u Republici Hrvatskoj.

Tijela odgovorna za regionalni razvoj u Republici Hrvatskoj su sljedeća:

- Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva
- Agencija za regionalni razvoj RH
- Ostala središnja tijela državne uprave
- Partnersko vijeće statističke regije
- Razina područne (regionalne) samouprave: Virovitičko-podravska županija
- Akreditirani koordinatori regionalnog razvoja unutar županije: VIDRA-agencija za regionalni razvoj Virovitičko-podravske županije.

Poveznica Strategije razvoja ljudskih resursa sa Županijskom razvojnom strategijom 2011.-2013.

Temeljna analiza ažurirane Županijske razvojne strategije 2011.-2013. je pokazala slabost kroz ljudske resurse na svim nivoima, a isto je to bilo i vidljivo i u prvotnoj strategiji za razdoblje 2007.-2013. godine. Briga za buduće ljudske potencijale prikazana je kroz II cilj: Izgradnja ljudskih potencijala sukladno potrebama gospodarstva županije te kroz sljedeće prioritete: Prioritet 4. Obrazovanje u funkciji tržišta rada koji ima za cilj usklađivanjem obrazovnih usmjerenja sa potrebama tržišta rada i povećati mogućnost stjecanja specifičnih znanja za konkurentniju radnu snagu.

Sljedeći Prioritet 5. također je vezan za ljudske resurse i njihovu povećanu učinkovitost kroz razvoj stručnih kompetencija a kroz učinkovite javne službe i razvoj civilnog sektora.

Imajući u vidu taj cilj, Virovitičko-podravska županija sve napore financijske i ljudskog kapitala usmjerila je ka sustavu obrazovanja, za poboljšanje infrastrukture ali i uspostavljanje visoke škole u Virovitici, kao i jačanje vlastitih ljudskih resursa.

Ovaj cilj je definiran i u nacrtu nove Županijske razvojne strategije 2011.- 2013. kroz strateški cilj 2. - Izgradnja ljudskih potencijala u skladu s potrebama tržišta rada Županije i Panonske Hrvatske, te definirane sljedeće prioritete:

- Jačanje ljudskih resursa u funkciji tržišta rada županije Županije i Panonske Hrvatske
- Kompetentne javne službe na usluzi gospodarstvu i investitorima
- Unaprjeđenje socijalne i zdravstvene infrastrukture i usluga

- Jačanje uloge civilnog sektora u razvoju društva

9. NADZOR I VREDNOVANJE

Kako bi se napredak provedbe Strategije razvoja ljudskih potencijala mogao promatrati, treba uspostaviti sustav nadzora i vrednovanja. Podaci i informacije koji će proizaći iz sustava nadzora i vrednovanja imat će važnu i presudnu ulogu za lokalne i regionalne vlasti u pogledu prilagodbe vrsta aktivnosti koje bi se mogle provoditi. Da bi se to postiglo potrebno je osigurati podatke o uspješnosti projekta, što znači da svaki realizirani projekt treba imati podatke koliko je pridonio ostvarenju definiranih ciljeva i prioriteta, te okvir za vrednovanje kojim je moguće upravljati i procjenjivati dobivene podatke.

9.1. Logički okvir za vrednovanje

Okvir za vrednovanje počiva na logici praćenja i ostvarivanja Strategije razvoja ljudskih potencijala. On se naziva i Logički okvir za vrednovanje jer sadrži njene ciljeve u vidu razloga i svrhe djelovanja, pretpostavke koje su potrebne da bi se ciljevi ostvarili, te pokazatelje rezultata koji su posljedica provedbe određenog projekta.

Logički okvir za vrednovanje upravlja s četiri skupine pokazatelja:

- Pokazatelji ulaza upućuju na iznos angažiranih financijskih sredstava i drugih resursa
- Pokazatelji izlaza su izmjerene neposredne i konkretne posljedice iskorištenih sredstava
- Pokazatelji rezultata mjere rezultate na razini korisnika
- Pokazatelji učinka mjere posljedice rezultata, opće ciljeve

Vrednovanje ili evaluacija rezultata provedbe Strategije razvoja ljudskih potencijala treba biti nezavisna i mora se obavljati planirano. Ona će pokazati je li ona dovela do očekivanih rezultata ili ne, te što treba promijeniti da bi se ostvarili strateški ciljevi. Rezultati koje treba očekivati provedbom projekata moraju biti unaprijed predviđeni i u najvećoj mogućoj mjeri egzaktni. Dobar izvor za to su pokazatelji stanja iskazani u socio ekonomskoj analizi (stopa nezaposlenosti, kvalifikacijska struktura nezaposlenih, broj trgovačkih društava, obrtnika, obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, struktura poljoprivredne proizvodnje, financijski rezultati županijskog gospodarstva, broj zaposlenih, broj informatički opismenjenih, stopa rasta BDP/stanovniku, i sl.). Ti i ostali ulazni podaci trebaju biti pouzdani da bi se izradio sustav pokazatelja za svaki od prioriteta Strategije razvoja ljudskih potencijala.

9.2. Strategija razvoja ljudskih potencijala Virovitičko podravske županije u budućnosti

Strategija razvoja ljudskih potencijala Virovitičko podravske županije ne smije se smatrati statičkim dokumentom. Lokalno partnerstvo za zapošljavanje treba kontinuirano činiti da Strategija bude relevantna i u skladu sa znanjem i stručnim mišljenjima interesnih skupina. Ovo pretpostavlja određene provjere i procjene svih okolnosti u svezi s rješenjima Strategije, pa se preporučuju godišnje kontrole napredovanja u njejoj provedbi. Godišnja izvješća dat će informacije koje će uključivati i podatke koji proizlaze iz utvrđenih pokazatelja. Godišnje izvješće bi, prije svega, trebalo navesti sljedeće informacije: promjene u općim uvjetima koje bi mogle utjecati na primjenu Strategije, a posebno promjene nastale u glavnim društvenim i gospodarskim trendovima, nacionalnim, sektorskim ili regionalnim politikama, napredak ostvaren tijekom provedbe Strategije s obzirom na njene neposredne ciljeve, zajedno s kvantificiranim pokazateljima rezultata i utjecaja.

10. PRILOZI;

PRILOG 1; STATISTIČKI POKAZATELJI

1.2. DEMOGRAFSKI POKAZATELJI

Tablica 1.

Prirodno kretanje stanovništva Virovitičko-podravske županije od 2005. do 2009.

	Rođeni			Umrli		Prirodni prirast	Brakovi		Umrla dojenčad na 1000 živorođenih	Vitalni indeks (živorođeni h na 100 umrljih)
	Ukupno	Živorodeni	Mrtvorodeni	Ukupno	Umrla dojenčad		Sklopljeni	Razvedeni		
2005.	912	910	2	1268	7	-358	451	71	7,7	71,8
2006.	821	816	5	1202	3	-386	435	82	3,7	67,9
2007.	850	848	2	1264	3	-416	477	110	3,5	67,1
2008.	862	860	2	1273	1	-413	483	96	1,2	67,6
2009.	869	867	2	1244	4	-377	440	117	4,6	69,7

Izvor: Državni zavod za statistiku, «Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2009.»

Tablica 2.

Broj stanovnika županije u posljednjih pet godina:

GODINA	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
BROJ STANOVNIKA	90 671	89856	88 983	88 299	87 596

Izvor: Državni zavod za statistiku, «Procjena stanovništva Republike Hrvatske u 2009.»

Tablica 3.

Procjena stanovništva prema spolu i dobnim skupinama u Virovitičko-podravskoj županiji sredinom 2009.

Dobne skupine	Virovitičko-podravska županija		
	Ukupno	Muškarci	Žene
0-4	4 260	2 239	2 021
5-9	4 361	2 204	2 157
10-14	5 590	2 835	2 755
15-19	5 690	2 905	2 785
20-24	5 949	3 016	2 933
25-29	6 032	3 184	2 848
30-34	5 413	2 788	2 625
35-39	5 233	2 568	2 665
40-44	5 245	3 187	3 058
45-49	6 739	3 427	3 312
50-54	6 714	3 398	3 316
55-59	5 816	3 009	2 807
60-64	4 272	1 974	2 298
65-69	4 439	1 853	2 586
70-74	4 122	1 546	2 576
75-79	3 631	1 213	2 418
80-84	1 809	500	1 309
85 +	734	129	605
Nepoznato	547	248	299
Ukupno	87 596	42 223	45 373

Izvor: Državni zavod za statistiku, „Procjena stanovništva Republike Hrvatske u 2009.“

Tablica 4.

Doseljeno i odseljeno stanovništvo prema području doseljenja i odseljenja u 2008.

Doseljeni		Odseljeni		Saldo migracije među županijama	Saldo migracije s inozemstvom	Preseljeno stanovništvo unutar županije	
Iz druge županije	Iz inozemstva	U drugu županiju	U inozemstvo			Među naseljima istog grada/općine	Među gradovima/općinama iste županije
440	273	706	224	- 226	49	365	579

Izvor: Državni zavod za statistiku, Statistički izvještaj 2009.

1.3. POKAZATELJI ZAPOSLENOSTI I NEZAPOSLENOSTI

Prosječan broj evidentiranih nezaposlenih osoba prema dobi:

Godine starosti	Prosjek 2008		Prosjek 2009.		rast/pad
	Broj	Udio	Broj	Udio	u %
15-19	450	5,8	513	6,1	14,0
20-24	1.113	14,4	1.255	15,0	12,8
25-29	1.041	13,5	1.174	14,1	12,8
30-34	805	10,4	930	11,1	15,5
35-39	759	9,8	792	9,5	4,3
40-44	825	10,7	875	10,5	6,1
45-49	856	11,1	891	10,7	4,1
50-54	987	12,8	973	11,7	-1,4
55-59	710	9,2	723	8,7	1,8
60 i više	183	2,4	218	2,6	19,1
UKUPNO	7.729	100,0	8.343	100,0	7,9

Izvor : Godišnjak 2009., Stanje na tržištu rada Virovitičko podravske županije

Struktura nezaposlenih osoba prema obrazovanju:

Razina obrazovanja	Prosjek		Struktura		Indeks
	2008.	2009.	2008.	2009.	2008./2009.
Bez osnovne škole	545	584	7,1	7	107,2
Osnovna škola	2.657	2.770	34,4	33,2	104,3
SS do 3 god.,KV,VKV	2.741	3.009	35,5	36,1	109,8
SS 4 godine	1.364	1.507	17,6	18,1	110,5
Gimnazija	238	243	3,1	2,9	102,1
Viša škola, I.stup.fak. I str. Studij	98	123	1,3	1,5	125,5
Fakulteti, akademije, magisterij	86	107	1,1	1,3	124,4
UKUPNO	7.729	8.343	100,00	100,00	107,9

Izvor: Godišnjak 2009, Stanje na tržištu rada Virovitičko-podravskoe županije

1.4. POKAZATELJI OBRAZOVANJA

Struktura srednješkolskog obrazovanja:

	Škole	Razredni odjeli	Učenici	Učenici koji su završili školu
--	-------	-----------------	---------	--------------------------------

Gimnazije	4	34	899	231
Tehničke i srodne škole	5	60	1525	306
Industrijske i obrtničke škole	5	58	1283	381
Specijalne srednje škole	1	4	37	19
Srednje škole za odrasle	3	8	174	70
UKUPNO	18	164	3918	1007

Izvor: Državni zavod za statistiku

Osnovne škole u Virovitičko-podravskoj županiji, početak školske godine 2009/2010:

Škole	Razredni odjeli	Učitelji	Učenici		
			Ukupno	I.-IV. razred	V.-VIII. razred
80	442	679	7 952	3 545	4 407

Izvor: Državni zavod za statistiku

Struktura predškolskog odgoja i obrazovanja:

	Dječji vrtići	Druge pravne osobe	Djeca prema dobi				Zaposleni		
			Ukupno	do 3 god	3-5 god	5-7 god i stariji	Ukupno	Od toga	
								Odgajatelji i učitelji	Zdravstveno osoblje
Ukupno	7	5	1542	241	447	854	162	102	7
Državni	6	5	1516	241	430	845	160	100	7
Privatni	1	1	26	-	17	9	2	2	-

Izvor: Državni zavod za statistiku

Učenički domovi na području Virovitičko podravske županije:

Domovi	Korisnici	Zaposlenici	Administrativno i ostalo osoblje
--------	-----------	-------------	----------------------------------

	Ukupno	Muški	Ženski	Ukupno	Žene	Odgojitelji	Zdravstveno osoblje	Ostalo stručno osoblje	
1	104	56	48	18	11	6	1	-	11

Sljedeći prikaz odnosi se na distribuciju učenika, odnosno studenata u Hrvatskoj prema županijama i spolu za školsku godinu 2009./2010., na kojima se vidi da najviše domova imaju županije u kojima su smještena četiri najveća grada, što je logično na broj učenika i studenata u tim sredinama. Prema toj podjeli Državnoga zavoda za statistiku, Virovitičko-podravska županija je na četrnaestome mjestu.

UČENICI/STUDENTI SMJEŠTENI U UČENIČKE DOMOVE PO ŽUPANIJAMA I PREMA SPOLU U ŠK. G. 2009./2010.

